C:\Users\Plazma\Desktop\Knihy pdb\B\Balla\Balla-Tichy_kut.PDB

PDB Name: Balla-Tichy_kut
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 21.9.2003
Modification Date: 21.9.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

BALLA
TICHÝ KÚT

GOTTESGNADE

Verbálneho masturbátora navštívil iný verbálny mastur-bátor a hneď spustil, vraj masturbator ho nechápe, nedokáže precítiť jeho komplikovanosť, jeho košatú komplexnosť a z nej vyplývajúce rozpory... Tú... tú schizmu!
Dlho sa zhovárali, aj sa veľa pilo, ale nie toľko ako v Platónovom Symposion. Napokon druhý verbálny masturbator odišiel, lebo ten prvý mu na záver povedal, odíď, akosi ma dnes všetko bolí. Nuž toto muselo zabrať: verbálny masturbator inému verbálnemu masturbatorovi ľahko uverí, keď ide o bolestínstvo, lenže potom mu to fakt tvrdo spočíta. A naozaj, čoskoro sa v jednej eseji verbálny masturbator o sebe dočítal, že by mal do svojich "pre-patetizovaných" "sebastredných" a komicky, "naivne ignorantských" postojov vniesť trochu svetla, ale pokojne, vyrovnane, bez hnevu, teda trochu svetla a pokory.
Po doštudovaní intelektuálne náročného textu sa masturbator pustil do práce na svojom novom románe, ale rozboleli ho okále, a hoci práca ľuďom zvyčajne čosi dáva, on sa zo sýtej pracovnej atmosféry, ktorá na krátky čas naplnila jeho izbietku, príliš nemohol radovať, lebo celý prínos úžasu písania a inšpirovanej tvorby mu čochvíľa vyprchal z pamäti. Ostala iba predstava čohosi velkého a amorfného, neurčitého, predstava sa stala závažím a pritisla ho k zemi.
Radšej sa vybral na prechádzku. Zažije nejakú udalosť? Odhalí skrytý význam? A nemá významov náhodou po krk? Alebo zasa vzniknú a budú vyslovené iba ďalšie otázky?
Pri čakárni na autobusovej zastávke stretol bývalú milenku. Ona nevedela, že je bývalá, tak jej to rýchlo povedal. Potom dlho sedeli bez slova. Masturbátor náramne netrpezlivo čakal, kedy sa konečne dievčina poberie kade ľahšie, zachcelo sa mu totiž osamote sledovať, ako hustne tma. Napokon prerušil mlčanie:
- Pôjdeš? Tak už choď... Choď ďomov. Pôjdeš? Nemôžeš tu predsa takto sedieť. Nebuď z toho teraz taká.
- Nechaj ma umrieť.
- Choď. No, choď ďomov. Takto tu preďsa...
- A prečo? Poveďz mi p-r-e-č-o!
Pred čakárňou sa objaví chudý čierny pes. Žena sa nakloní dopredu.
- Nespadni!
Masturbátor ju pritiahne k sebe. Žena zaspí. Rýchlo sa zasa prebudí. On jej vraví nervóznym hlasom:
- Ako ti mám vysvetľovať... práve toto... Choď ďomov, je tu zima, jednoducho.
- Nechaj ma. Zmizni! Čo tu sedíš? Umriem z teba! -Viem.
Žena sa prudko nakloní dopredu, takmer spadne. On ju v poslednej chvíli zachytí.
- Nechaj ma! Chcem spadnúť! V hlase počuť srd.
-Viem.
Ženino telo sa mu v objatí chveje. Okolo prefŕčí cyklista. Žena zaspí. Masturbátor sa prstom dotkne jej pier. Noc je studená. Žena akoby umrela. Odhrnie jej vlasy z čela, z oka: oko je zatvorené a pod viečkom asi bez života. Masturbátor v duchu chvíľu zápasí s vášňou. Potom už pokračuje verbálna masturbácia. Začala bývalá milenka:
- A... ona ti čo povedala? No? Čo ti povedala?
-Kto?
-Vecí vieš.
- Jaj...
-No?
- Kedy?
- Keď som minule odišla.
-Hm...
Žena ho drcne do boku, on si prejde rukou po vlasoch.
- Čo za hm, povedz, čo ti povedala?
-Veď to nie je dôležité... Ja si aj tak myslím to, čo predtým. Hovorila mi to zbytočne.
-Ale čo ti hovorila?!
-Vlastne mi ani nič nehovorila.
Bývalá milenka zmĺkla, ale neodišla. Neskôr zaspala. Predtým ešte poprosila:

- Zobuď ma, keď sa budeš s nejakou milovať.
- To by si dlho spala.
Každý, kto sa s niekým vyspí, rozrečnil sa potom mas-turbátor, každý, a môže to byť aj žena, musí rátať s tým, že otehotnie. Masturbátor však, pokračoval masturbátor, sa nechce rozmnožovať: nechce mať deti, rozširovať sa po svete, ale celkom rád by pomohol niekomu, kto už existuje, a to, pravdaže, nemusí byť dieťa. Takže jeho odpor k reprodukcii nie je žiaden egoizmus, uzavrel masturbátor, chvíľu spokojný sám so sebou.
S tým sa rozišli.
Masturbátorova dospelosť, ba možno už aj začínajúca staroba, sa vybíjala iba v čoraz odvážnejšom komandovaní čašníkov v rôznych kaviarňach, kde kedysi s priateľmi rozdiskutovávali rôzne literárne drobnôstky a zaujímavosti, kde však neskôr väčšinou už len pozorovali obrus a oddávali sa čistej konzumácii, konzumácii bez nejakých zľahčujúcich prívlastkov, opíjali sa, lebo "život je sračka", ten by im už hlavu nepomotal, aj keby sa rovno prejavil skrze koleni-čovské "blizničky" ženské... Alebo to nie je o jeho priateľoch? Ved to len on sa vymkol z tvorivého kolektívu. Napriek všetkému: vo svojej prázdnote je šťastnejší než kedykoľvek predtým. Dokonca to šťastie pomaly nestíha registrovať, nestíha si ho uvedomovať, viac, nestíha to šťastie žiť. Dokonca je zo šťastia napokon zasa len nešťastný! Tu, v dome, niekedy hľadá odpočinok. Možno však nad'abí aj na akési definitívne riešenie čohosi, na akési rozhraničenie: no zatiaľ čo svet naokolo je plný tvorivého úsilia, alebo aspoň zariaďovania, zháňania, organizovania, alebo aspoň načúvania, špehovania, intrigovania, alebo aspoň poriadne precítených rezignácií, dôsledných narkománií a definitívnych sebalikvidácií, on sa stále ešte iba zberá hľadať... Čo? Ak už ide o hľadanie, tak iba o hľadanie presnejšej formulácie doteraz povedaného, presnejšej formulácie, a to je všetko.
Svoj prípad masturbátor zaradil do rubriky "čakateľ" a ten prípad tam zotrvá, kým ho odtiaľ ktosi nevyslobodí. Domnieva sa, že zatiaľ nerozhoduje o ničom, neponúka nič, nič nemá, ani obydlie - nájde útulok v tomto dome? -ani schopnosti, ani vnútro, ani vonkajšok, ba dokonca už ani chuť na pivo, nemá vlasť, nepatrí k žiadnemu národu, aj keď to posledné mu neprekáža, Nič neponúka, stále by iba bral, napokon, celkom tak ako ostatní, ibaže ostatní o tejto črte svojho "charakteru" hádam ani nevedia, preto môžu byť šťastní- aby šťastie bolo úplné, vytvárajú si rôzne predstavy-barličky, ktoré im pomáhajú stávať sa večnými: prekonali vedomie smrti pomocou výmyslov... Vymýšľať si, to znamená "činiť". Pritom by sa azda konečne viac hodil "...nékdo dosti kurážný, aby už vúbec nie nedélal, poněvadž každý čin je směšností v nekonečnu..," Z tohto pohľadu sa vlastne nikdy nič závažné nestalo. Ostaneme pri tom?
Masturbátor sa nepostí, keď je pôst - radšej masturbuje. On predsa nie je zaklínačom budúcnosti, ktorý by sa Postil, aby odohnal hrozbu skutočného, materiálnymi okolnosťami vynúteného hladu! Ďalší problém: masturbátor sa bojí jesť
na verejnosti... Že ho pozorujú. Že oni nikdy nejedli a teraz nechápavo hľadia, čo robí: povedzme, kuchárky hľadia na to, čo vyvádza s tými pečenými kurencami: kuchárky nikdy nepremýšľajú o tom, prečo boli zvery povraždené a nabodané na ražeň: kuchárky zízajú totálne prekvapene - čo si to mäso pchá, kokot jeden, do papule?!!
Masturbátor náhle zatúžil po akejsi žene, hovorí si, keby ma táto žena milovala, páčilo by sa mi to, ale táto žena ho nielenže nemiluje, táto žena odbočila do vedľajšej uličky, do uličky kuriev, ktorej významným centrom je vináreň, kde sa stretávajú takéto ženy a tí chlapi, čo ešte aj keď sú v supermarkete, nezabudnú prezentovať pod tesne obtiah-nutými bielymi šortkami svojho mohutného vtáka a úctyhodné gule.
Potme sa masturbátor bojí, ešte i on sám si je na tejto opustenej ulici podozrivý. Priblíži sa starý pán, sadne si k nemu. Masturbátor mlčí. Rozdielom medzi povinnosťou mlčať a mlčaním často býva reč - to vtedy, keď ktosi svoju povinnosť ignoruje.
Starec sedí pri masturbátorovi. Svoju smrť starec hrdo odmietol, preto je ešte tu - alebo nie, nie je to hrdina - smrť naňho zabudla, nuž chlípe víno, hotový Agaton, masturbátor mu čosi odpúšťa, nevie ani čo, ale v duchu mu odpúšťa, je mu zverená úloha odpúšťať ešte aj opitým starcom. Jeho dobrota asi pochádza z falošného samaritánstva.
A tento starec! Tento masturbátorov protiklad, protipól! Tento starec je štramák! Fajčí cigaru, mužne si z nej poťahuje. Dym stúpa masturbátorovi do nosa. Zapískali brzdy nejakého automobilu? Masturbátor so starcom na seba hľadia spýtavo. A čo je isté: masturbátor umiera, starec radšej nie. Aká zvedavosť je ešte v jeho očiach! A aká mdlosť je v masturbátorovom pohľade! Pritom ich to žerie rovnako, ale starec má silu odmietať, asi preto, že sa opiera o celý svoj dlhý život, ktorý sa mu páčil, veď bol založený na láske, do masturbátora sa zrazu toto poznanie takmer vbodáva, to sú nočné vidiny, zároveň do neho vnikajú penisy všetkých živých pánov existencie - to je láska? - tie mohutné opálené stehná, to je láska? Len masturbátor sa môže takto pýtať. Jemu teda nehrozia odpovede!
Masturbátor žije. Ak zomrie, tak len s úsmevom na tvári, a pridelí si milosť božiu, Nuž áno, skončiť, zmiznúť, zaniknúť... poeticky, zaniknúť poéziou... ale poézia, zdalo by sa, je bez záveru.., Hľadanie úniku - márny boj, dvíhanie bielej zástavy, mávanie bielou zástavou vysoko, vysoko... vyššie, než masturbátor dovidí.., tak vysoko sa dvíhajú zástavy,.. na znak rezignácie. Všade sami príslušníci stáda... a zabudnutá chudoríavá ovečka - kurník šopa, prečo práve ovečka! To už ani nie je poézia, to je... to je trapas... Slovom ovečka, ďaleko, ďaleko vzadu... vo vzdušných, ľahkými lúčmi ranného slnka presvetlených kríkoch: zvalila sa na bok, dodýchava: ó, toto krásne ráno! Lúč skúma hnedé mladé oko: zvalila sa na bok, slinka sa chveje na chlpe pod bradou. Muži vyzerali ako dvaja onanisti, ale koľko ich bolo, nevedno: objavili sa na lúke a do trávy uložili deku, na deku kôš plný potravy, v kríku uzreli ovečku: na bok vyvalenú, s dychom posledným, rozlúčkovým. Pohľady mužov boli ako z kovu.
Masturbátor by si znovu pomyslel, keby mu to tak často nezakazovali a keby ho za také myšlienky nenadžgávali pilulkami, že nie, niet udalostí- len paberky, odrezky.., kýpef pri kýpti šokujúce zbytočnej konštrukcie, medzi nepotrebnými monštrami zdanlivých súvislostí.., výrazné ruptúry v ničote... Hlad po ilúzii je intenzívnejší ako pohlavná túžba, Dupocú srdcia, zbytoční bežci, búšia zanovito do steny tela: domáhajú sa zmyslu: niekedy akoby bol zmysel poskladaný z dejov, väčšinou však možno v pozadí pohybov a činov neomylne rozpoznať anihiláciu, do ktorej sa rúti

všetko, čo sa pôvodne malo oprieť o niečo pevné, upokojujúce... chlácholivé...
Keby mu nebolo zakázané takto myslieť, myslel by si aj toto: ľudia by oveľa lepšie chápali šťastie, keby im "dožičili" prežiť čo i len jediný deň v jeho, masturbátorovej, koži, ráno precitnúť s jeho myšlienkami, hodiny a hodiny sa potom tackať na hranici opitosti a straty súdnosti a večer zaspávať v tichu, do ktorého padá zbytočný, hrozný, nepo-užiteľný Čas. V tom je predsa masturbátorova užitočnosť! V tom, že by mohol slúžiť ako protiklad šťastia! Takto on, nota bene, šťastie umožňuje!
Ako napríklad teraz umožní šťastie jednej žene: Masturbátor vsúva obálku s ďalším listom do schránky-štrbiny na dverách bytu svojej bývalej milenky. No, zdá sa, že to s tým rozchodom nemyslel celkom vážne. Sťažka dýcha. Predstavuje si, ako obálka náhle uviazne kdesi na polceste ku dnu schránky, nuž sa bezradne aj vyľakane poobzerá a napokon nájde v kúte chodby na dlážke suchú vetvičku - tou pošparchá v schránke-štrbine, dúfajúc, že takto obálku pekne poposunie do solídnejšej, obstojnejšej polohy... Aby už svojím vzhľadom, svojím umiestnením v schránke zapôsobila. Medzitým v byte? Ona a nejaký chlap (ó, ten výber nejakých chlapov!) polozahanbene-polopobavene sledujú šibrinkovanie vetvičky v schránke, pričom ona mužovi pošepky vysvetľuje, že takéto listy dostáva od chudáčika často, že sú celkom zábavné a že hneď ako vetvička došibrinkuje, bude ona, žena, jemu, .chlapovi, z najnovšieho listu predčítavať, a to sa potom nasmejú, i keď, upozorní žena tíško a tu sa jej v očiach na moment mihne akési teplo, i keď, upozorní teda polonahá žena polonahého chlapa, i keď to teda vlastne ani nie je také smiešne, skôr akési... smiešnobôľne, akési... smutné.
Masturbátor odchádza z poschodia, krok za krokom, dolu schodmi, popri výťahovej šachte. Rozhutuje o ďalšom liste. Naďalej márne ďúfa, že zdolá silu pohlavia, silu "bu-dúcnostného" nasmerovania ženy zoraďovaním mocných slov, ich čoraz dokonalejším a precíznejším používaním. On o slovách, oni medzitým už o milovaní.
Nejaké ženy sa v masturbátorovej mlčanlivej prítomnosti zhovárali o ničnerobení a bláznivo sa pri tom chichúňali, ako keby si rozprávali akési malé nezbedné perverzitky. Vôbec netušili, že všetko smeruje k ničnerobeniu, preč od aktivity, k vyústeniu. Ničnerobenie je základ. Ženy sú ale teraz masturbátorovi tak či onak neuveriteľne vzdialené: vie, že to práve prostredníctvom nich sa aktualizuje pradávna minulosť, a on akoby bol narodený pre celkom inú dobu, ani nie pre prítomnosť, lebo tú ovládajú ženy plné minulosti, preto úspešne žiť môže iba ten muž, ktorý v sebe tiež nesie stopu praveku, ba taký, čo je práve iba tou stopou - jeho tvár to vyjadruje, jeho majestátne telo, jeho pomalé, rozvážne pohyby a napríklad aj nedbajstvo vo veciach "malicherných", vraj "ženských" - skladanie bielizne... upratovanie... a ako sa vôbec tie všakovaké úkony nazývajú. Niežeby takýto muž nemal rád poriadok. Naopak! Striktne na ňom trvá! Práveže si na poriadok potrpí! Ale ešte viac si potrpí na tom, aby mal ženu, ktorá sa o ten poriadok bude starať - a ona sa rada všemožne postará o poriadok v záujme svojho muža z praveku.
Masturbátor sa viezol v autobuse a takto premýšľal o veciach, o sebe, o svojom "nefunkčnom fungovaní". Náhle sklonil hlavu: vie, že stoja okolo neho. Zdanlivo sa o neho nezaujímajú, ženy s bokmi, dievčatá s mihalnicami, ale aj deti s hrudnými košmi, starci s čudne porozpadávaný-mi spomienkami, stareny s neodvolateľnou, nevymazateľ-nou trpkosťou poznania údelu a s úctyhodným diapazónom rôznych malicherných hnevov a nenávistí. Čo je najtypickejšou črtou všetkých tých ľudí? Utajovanie podstaty bytia.
Základ má ostať zamlčaný: život prebieha akoby bez základu, v záznamoch o živote nie je o podstatných črtách ani zmienky. O tom, čím sa bytie riadi, sa mlčí takým mlčaním a tichom, akým sú tiché večery pri rybníku, pod temnejúcim nebom. Alebo už niet ani rybníkov, ani neba? Iba "temnejúce" ostalo? A zamlčaná podstata, o ktorej sa nedozvieme od prostorekých? Masturbátor zrazu vie, že svet ho zabil už plesknutím po zadočku pri narodení. Znie to komicky, však? Ale on vie svoje: svet ho zabil tým, že mu umožnil žiť práve iba vo vopred pripravenej, starostlivo udržiavanej a chránenej štruktúre - v priestore bytia, kde všetko vedie k tomu, aby sa indivíduum cítilo ako prostriedok, pomocou ktorého má čosi iné, čo príde neskôr, po indivíduu, dosiahnuť svoju budúcnosť a v tej budúcnosti sa ďalšie čosi iné chopí diela - bezduchého zachovávania jestvujúcej štruktúry. Adorácia mechanizmu večnej obnovy zbytočného? Bizarná teleológia!
- Čo je menej znesiteľné: sex bez lásky alebo láska bez sexu? - opýtal sa masturbátor bývalej milenky, keď sa stretli na chodbe akéhosi úradu. Takúto otázku si nekladie dobytok - má iné problémy: cítiť sa ako kus mäsa, niekoľko kostí a zdrap kože. To je niekedy výhodné... Alebo: necítiť sa vôbec, "nebrať sa do úvahy".
- Daj sa vypchať s takými otázkami!
- Keby si nebola žena, poviem ti, že si piča. Nechápeš - čas bežia mlyny božie akoby stále mleli naprázdno! Sme väzňami, ako oneskorení romantici, sme väzňami tohto smerovania od mladosti ku starobe, od nádeje k beznádeji!
- Čo je koho po tvojom žalostení... Mimochodom, to je podľa teba naozaj - ale naozaj! - všetko také zlé? Naozaj sa takto katastrofálne cítiš?
- Bolesť sa pýta rany, ako sa má?! No teda!
Ale pritom on je tá bolesť, a ona je rana. lenže mastur-bátor si zasa všetko účelovo obrátil a vysvetlil tak, ako sa mu to práve hodilo. A stále siaha divými prstami za každou zvrhlosťou, nie náhodne, je v tom nevyhnutnosť... Prichádza si po odporné a nízke, odhaľujúc v tom všetkom mnoho príbuzného, podobného svojej vlastnej nízkosti, svojej podstate. Drobný masturbátor s rukami ako vetvičky čohosi, čo krpatie pri zasmradenej diaľnici - po nej chodievajú chlapi, keď je tu ich čas vydať sa na cesty. Masturbátorove cesty ostávajú väčšinou v rukopise.
Pootočil stolnú lampu a svetlo zablúdilo medzi riadky, vnorilo sa do znakov, zmizlo v nich a znaky náhle zažiarili jantárovo, žltomedovo... Jednotlivosť písmen sa vtavila do celku, ale ticho, bez posolstiev.
Keď sa niekto ako masturbátor po celý život čomusi zanovito, priam tvrdošijne venuje... a nejde to... a večne len nedosahuje a nedosahuje nič, ani len náznak výsledku... a pokračuje stále ďalej a ďalej... drží sa vlastnej tvrdošijnosti zasa len tvrdošijne a neoblomne... sily sa napokon vyčerpajú, ale počas následného odpočinku prichádza nový zrod, nové batoľa sa badkavo vydáva na cestu, tu druzgne, tam sa rozpleští... prstíky do pôdy... a vstávať, vstávať, alebo -

keď to nijakovsky nevie - nepostaví sa - nuž vpred, vpred plazením, alebo po štyroch, kolienka odraté, dlane ošúchané, až cr'ka červená, niekedy svetlejšia, inokedy tmavá... Ale postupne pribúda síl. Napokon sa niekto postaví, niekto iný sa aspoň pohne na ležovisku, pomechrí sa, už na to pôjde rozumnejšie, racionálne si vytýči isté smery, aby nedochádzalo k zdržaniam v rôznych slepých uličkách... Alebo niekto klesne do fotela, lebo si zúfal?
Masturbátor možno nájde svoju pravú existenciu v nehybnom sedení, nohy vyložené na stoličke oproti, pohľad večne upretý na svetielkujúci displej miniveže. Kdesi za tým, za fasádou prístroja, sa prudko otáča striebristý disk so záznamom, a po stý raz rovnako znie známy rytmus... Človek vo foteli sa nezaujíma o pocity, už sa neskúma tak podrobne ako predtým. Pred čím? Pred usadením sa: spo- mienku na usadenie sa do fotela neskúma človek vo foteli s takým presvedčivým záujmom, aký by tomu bol býval venoval v časoch, keď by sa v žiadnom prípade nebol usadil, lebo v ňom "hrali všetky žilky", hrali v ňom žilky, neusadil by sa, ešte by zašiel do záhrady alebo prinajmenšom na terasu a pomäkušil by mačku s tým jej pradením pod kožuchom, Ale to sú veci, ktoré sa stali spomienkami, takisto aj hlasy detí od susedov. Tie hlasy i teraz počuť, ale teraz sú to už deti chlapov a žien, čo boli v minulosti deťmi, ktorých hlasy zneli od susedov a on ich počul a dalej sa zaoberal spresňovaním, ujasňovaním si svojich minimálnych cieľov. A počul aj dupot, dupot detí od susedov, dupotali a rozochvievali zem ako giganti, akoby giganti schopní pohnúť svetom žili u susedov, žiaden gigant určite nesedel v jeho foteli, keby tam sedel gigant, kam by sa podel on? Pravda, toto začalo byť otázkou až po tom, čo nevedno kam zmizli všetky ostatné možnosti a ostala mu iba tá jediná, sedenie vo foteli. Ale to už dupot detí od susedov bol dupotom iných detí, prirodzene to vyplývalo zo sledu životných situácií, šli jednoducho jedna za druhou a priniesli tieto i ďalšie zmeny, ako i ďalšie zmeny, čo ešte budú nasledovať, ak jedna zo zmien nezmení alebo nezruší aj túto postupnosť... tento tichý tikot systému v pozadí. Masturbátor sa ponoril hlbšie do fotela, s jastrabím zrakom upretým na displej miniveže, aj na rukáv flanelovej kockovanej košele, dlaňou si zakryl ľavé oko, na dlaň priložil druhú dlaň a... a zohrieval to... zohrieval to čoraz viac, jaskyn-ku teplučka nad chorým okom (príbeh oka v jaskynke)... Mal poslať druhému masturbátorovi text a neposlal... ani prstom nehol pre kamaráta... len jaskynku si dal na oko.., spomenul si... lebo zasa spomienky sa aktivizovali, on osobne veľmi nie, on si iba nevedel vysvetliť, ako v ňom mohli uviaznuť spomienky - že okolo hotela s druhým masturbátorom chodila nejaká, chodila, tento druhý masturbátor zrazu hovorí, ešte neviem, ešte neviem, nechaj ma chvíľu premýšľať, prejdime sa, dievča ale naliehalo, alebo on naliehal, alebo nikto, potom už nikto, pochopiteľne, dievča ho chytalo odzadu za telo, za vajcia a vtáka medzi nohami, taký brid! Hej, háčik je v tom, že dievča bolo v tom čase milenkou prvého masturbátora.
Ďalej to môže po tomto všetkom pokračovať ešte aj ďalej, dupotom detí, štartovaním akéhosi auta za stenou, občasnými výkrikmi, spomienkami na mnohých kamarátov, ktorí kamsi odišli, aby využili svoj podiel slobody, študovali najprv na univerzitách, potom, hodiac všetko za hlavu, hodili všetko za hlavu, všetko, čo sa naučili, a teraz zasa oni učia iných, to bude dôvodom mnohých budúcich zahladzovaní, mnohých zbavovaní sa balastu a dôvodom nových krokov a nových úvah a nových koncepcií a cieľov.
- Aj keby si ma nebol opustil, medzi nami by sa všetko skončilo. Nie ty odo mňa odchádzaš, to ja musím od teba odísť, navždy, lebo pri tebe nikdy nikto nemôže byť doma, - povedala a pozrela sa na neho.
Zrazu sa všetci dívajú, dívajú a on je vydesený, lebo... lebo kam sa schovať? Schovať sa alebo nájsť odvahu... nájsť... Áno, keď odhalí v sebe náboj, napätie a extázu, poposunie sa na "dráhe" k čomusi, čo sa samopohybom tak či onak udržuje v konštantnej vzdialenosti od neho. Navzdory všetkému úsiliu snaživca, navzdory tvrdošijnos-li. Až sa ježia vlasy... až mráz po chrbte!
Samozrejme, mohlo sa to skončiť, hocikedy. (No napríklad: Po jednej prepitej noci masturbátor zamrzol. Nikto ho nebol schopný zodvihnúť z chodníka.....Opitý je? Povedali, že je opitý, a nechali ho tam. Že ležal skoro pod autom. Ja neviem, čo by sa mi stalo, keby som bola taká opitá! Prezmilovaniebožiel")

VZÁCNOSŤ

Som rozhľadený, vzdelaný, zdravý a slušný človek, veď ma, kurva, poznáte. O to šokujúcejšie sú momenty, keď sa mi náhle zatmie pred očami a odrazu akoby som nevedel, kde je sever, v hlave mi zuní, v sluchách puká. Začalo sa to, keď sa zo mňa stal snob - vidíte, jednou z mojich cností je aj úprimnosť - za snobstvo sa nehanbím. Či mám hrošiu? Nie, nemám, pred kozubom mi leží medvedia. Peniaze hrajú prím a teší ma, že som si nahrabal, vzrušuje ma už samotný vlastnícky vzťah, pravdaže, nielen k prachom, skôr všeobecne: dom, exkluzívna žena, obstojné dieťa - jedno, lebo v tomto naozaj netreba preháňať. Dom, ženu i dieťa vystavujem na obdiv, nech ľudia závidia, lebo to je najlepšie - keď závidia! Pozrite sa, je jasné, že platí istý hodnotový rebríček, vytvorený spoločnosťou, a kto vytvoril spoločnosť? My! My sme usporiadali svet, všetko má teraz svoje miesto, darmo to chce niekto prevracať, rebríček nepustí. Môžu nám hovoriť, že peniaze sú zlé, že morálne hodnoty sú dôležitejšie, že duchovno má prednosť pred materiálnom, a podobné také drísty. To tvrdia neschopáci.
Buzíci! Ale kto ich počúva? Keď si prevážam riť na novučičkom džípe za milión, kto ich počúva? Každému od závisti ovisne pera. Slintajú! Vyvaľujú buľvy, kokoti, hneď im prechádza chuť na drístame. To sú prosto hodnoty! Žiadne chiméry o všeobjímajúcej láske a odpustení. Len si hovorte, čo chcete, spoločnosť ako veľký mysliaci a cítiaci celok vie svoje, to my sme tá posratá spoločnosť, my sme kolektívne vedomie: vieme, na čom záleží! Je to aj historicky podmienené - aristokracia na jednej strane, bagáž na druhej strane. A toto ty chceš zmeniť, kamarát môj? hovorím si zakaždým, keď počujem o Ježišovi. Spoločnosť sa nedá oklamať. Ľudia ma obdivujú, ohromuje ich lesk môjho nového fára a cecky mojej ženy.

II
Dobre, býval som aj iný. Nebudem tajiť. Koniec koncov, niektorí si dodnes pamätáte, aký som býval. Tvrdíte: Ajn bol

umelec. To dnes už beriem ako urážku, a vy to tak aj myslíte. Jasné, Ajn bol zdanlivo nesebecký romantický tik, ktorý nevedel, ako to fičí. A čo - všetci sme raz boli mladí, nie? Mladí a hlúpi, nie? Miloval som kultúru, miloval som milovanie, miloval som aj revolúciu, aj vášnivé porevolučné diskusie, neskôr som však bol už čoraz náchylnejší na kompromisy, asi som postupne dostával rozum. A milovanie som vymenil za jebačku. Hneď bolo po starostiach! Predtým som zhľadúval na lúkach prvé jarné kvietky, trochu neskôr som často pozoroval meravé zdochliny v bahne pri rieke. Mladícky zjednodušené vnímanie dialektiky sveta! Raz či dva razy som pri rieke aj zaspal a jedovaté výpary z mŕtvych obojživelníkov vyvolali vo mne extatické vidiny. Komunikoval som s tými halucináciami, dal som im mená a najintenzívnejšej z nich som venoval podrobnú hagio-grafiu. A to všetko neustále až po krk v sebaklame! Mladý ťuťko!

III
Dnes sa veľmi ľúbim prechádzať popri rieke, rozvážne kráčajúc po asfaltovom chodníku. Hľadím na prírodu a myslím si svoje. Takto v nedeľu na prechádzke stretávam tých, čo v našom mestečku niečo znamenajú: väčšinou sú to bývalí komunisti, ale nájdu sa už aj noví zločinci a darmo-žráči. Všetci sa veľmi dobre poznáme. Bez pozdravu či pevného stisku rúk sa tieto stretnutia nikdy nezaobídu. A pritom kedysi som sa podávania rúk štítil! Veď je to znak snobskej oficiality a rigidnosti, hovoril som si. Dnes? Prvý vystieram pravicu. Akože ústretovo. Pritom hovno ústreto-vo. Ale niektorých z nich ešte potrebujem, tak čo... Každý nech každého slušne zdraví, nie? A kto má popri sklone k hrabivosti ešte aj sklon k tučnote, nech si len pokojne tučnie. Nedele sú skrátka krásne dni. Pozrieš sa hore: hľa, ako štýlovo letia oblaky!

IV
Lekári? Žiaden mi nevie povedať, čo sa deje s mojou hlavou. Prečo mám neustále migrénu? Tvrdia, že som prepracovaný. Ale čo tá príšerná brutálna žehlička, ktorá mi noc čo noc žeravo jazdí po mozgu, až závity pukajú a dymia? To je čosi viac než nejaká posratá prepracovanosť. Už nežartujte, kamaráti moji!

V
Oženil som sa ako dvadsaťpäťročný. Ľudia nakoniec vždy upadnú do vzťahu. Stanú sa súčasťou nejakej dvojice. Živia v sebe lásku, až ich láska dokonale uväzní. Potom vo dvojici chodia po svete, od sveta už definitívne odrezaní. Kedysi mi bolo zrejmé, že indivíduum ešte môže byť naplno a intenzívne aktérom života, ak, pravda, myslí a chápe a cíti, lenže dvojica už nemá takú možnosť. Ale tento deštruktívny aspekt manželstva som postupne prestal vnímať. Schopnosť bez vykrúcačiek prijímať pravdu sa medzičasom vytratila celkom tak ako moje mladícke vyumelkovane trtkovstvo. Čím viac sa k životu prebúdzal snob, tým menej žil Ajn blúznivec, Ajn revolucionár... Moja úspešná premena dodnes ohromuje závistlivcov. Hovorím, dobre im tak! Ja som spokojný: moja žena je krásna, inteligentná a požívačná maloměštiacka. Jej rodičia nám zaobstarali najprv pozemok a za tým aj dom. Neskôr potichu odtiahli do starobinca. Odtiaľ si obzerajú svet, Myslím, že ho mali radi.

VI
Ale som teraz vari chorý? Nevyliečiteľne, záhadne poškodený? Niekedy, keď si ľahnem na posteľ a upriem zrak na strop, vidím, ako sa pri lustri vznáša svetielkujúci, priesvitný prízrak. Do spálne potom zvyčajne vojde manželka a rozhovorí sa o nehnuteľnostiach. Niekedy ma začne bozkávať. Pritom mladý Ajn kedysi oblizoval opľutú starú stenu, aby dokázal, že medzi bozkami a flusancami na murive niet rozdielu! Žena mi v spálni vsúva jazyk do papule a tu zrazu tma, tá údesná tma pred očami, tma a bolesť, výbuchy za lebečnou kosťou, bolesť puchne ako balón
- meravo ležím s otvorenými ústami - žena mi v nich špára jazykom a myslí si, že to z jej aktivity som taký paf
- a jazyk žena vnára priam do rôsolu utrpenia, zhmotneného utrpenia za ľudskými perami.

VII
Minule som na prechádzke pri rieke stretol bývalého spolužiaka zo základnej školy, tuctového dobráka, nuž zachcelo sa mi práve jemu sa posťažovať: takí ešte človeka nefalšovane poľutujú. Hovorím mu, zle je, Jožino, umieram, takto, postojačky, ako strom, pílený motorovou, chápeš?
Netáraj, povedal, šecko sa dneskaj mení, koloce, klokoče, bubloce, no ale to ešte neni konec sveta, plesol ma po pleci, konec sveta ešte ne! V poriadku, pomyslel som si, aj to je útecha.

VIII
Pracujem s ľuďmi. Mám v tom dlhoročnú prax, No a nedávno komunikujem seriózne s človekom, hej, človek mi práve ide odovzdať nejakú sumičku, chápete, aby som následne niečo podnikol v jeho záležitosti, viete, a zrazu, uprostred mojej priamej, inteligentnej, odzbrojujúco fundovanej reči... v polovici vety, naozaj, v samej polovici vety... zatmenie, besná žehlička mi zasa jazdí po závitoch, len hovorím, hovorím ďalej s dotyčným, ale to už... to už akoby niekto iný hovoril... a ja sa venujem iba príšernej bolesti... niekto iný zatiaľ... z tých mojich úst.,, no... Vybehnem na chodbu a tam pri hajzli zhrozene preciťujem nebývalú hladkosť, neviem to inak pomenovať, cítim tú... iskrivo bolestivú hladkosť... Lebo čosi mi vyhladzuje vnútro hlavy.

IX
Alebo prednedávnom, kamaráti moji? Čítam štúdiu súčasného poststrukturalistu - po niekoľkých vetách ma obklopí tma - šlus! - je po filozofii! A veľa ďalších takých príkladov.

x
Sa to celé nejako. Ten život. Veď nebýval taký. Áno, zrazu sa sťažujem, hoci viem, že by som sa nemal, lebo vaša závisť tým pohasne, utrpenie úspešného muža vás asi parádne roztatári, rozjarí, napokon mi už ani džíp, ani luxusný dom, ani žena-radodajka nepomôžu vo vašich očiach! Ale... ale keď tie bolesti. Pritom situácia sa vyvíja a tá čudná žehlička v hlave už vlastne ani tak neomína, už tak... nevyčíňa. Akoby čosi pracovalo už iba na posledných, nepatrných úpravách. Posledné ťahy,... Dôsledné, pomalé, mierne šteklivé kĺzanie rozhorúčeného kovu po mozgu, kĺzanie, ktoré odstraňuje nerovnosti.
XI
Prechádzame sa s manželkou pri rieke. Stískam jej drobnú dlaň. Žena kráča pevným, hrdým krokom. Aká sme my šťastná dvojica! Ale pred sebou zasa vidím nejaký svetielkujúci prízrak, prichádza odkiaľsi zo mňa, spoza uboleného čela, trýzni ma nevýslovné, je čoraz väčší, čoraz zreteľnejší, len-len že nedrcne priesvitným plecom do konárov vŕby! Vetvy sa skláňajú k hladine rieky, tiene sa zdanlivo lámu vo vodnom zrkadle, stromiská vzdychajú. Pomaličky začínam rozumieť prechodu myšlienkových procesov do hmotnej formy. Ale poznanie sa rýchlo rozplýva.

XII
Ajn by ešte čosi povedal, lenže stŕpnuté ústa sa už neotvorili, pery ostali zovreté a jazyk ochromený kŕčom. Krutá bolesť sa zaprela o vnútornú stenu lebky, tlačila na ňu, až hrozilo, že dôjde k explózii a franforce vyrazia von ešte aj nosnými dierkami.

XIII
Bolesť konečne poľavila, lebo Ajn sa zrútil na chodník a umrel. Hlavu má rozčesnutú, puknutú vo dvoje. Ľudia sa zhromažďujú okolo tela. Ajnova manželka nehybne stojí nad mŕtvolou. Plakať na verejnosti je také nevkusné a ponižujúce, myslí si, a tak len mlčky pozerá na mužovu hlavu. V mláke krvi pri roztvorenej lebke leží namiesto mozgu velká, jemne tvarovaná, hladučká perla nesmiernej ceny.

CHLAPEC V HRSTI

"Vôbec som nepochyboval o tom, že je to moja duša, ktorú som našiel v piesku pri člne takú zavšivavenú a hladnú..."
Jan Litvák

Vybral som sa navštíviť bývalého spolužiaka. Stretnutie sa uskutočnilo vo Vyšných Hágoch. Po presune elektrickým vláčikom do Popradu sme si v útulnej reštaurácii rozkázali alkohol: ja pivo, on vodku s džúsom,
Spolužiak má čosi nevyliečiteľné, zožiera mu to pľúca - zožiera ho to celého - ostali už iba nejaké šľachy a krehké kosti. Srdce sa mi zachvelo rozkošou! Sen o našom vlastnom šťastí sa predsa len sníva najľahšie, ked ostatní už dosnívali a umierajú. Sedím oproti spolužiakovi, ten sipí, zadúša ho, ale aj ja mám svoje problémy, bolí ma stehenný kĺb, nuž opatrne kyvkám nôžkou a horekujem. Aká dvojica! Ale cítim posvätnosť tých zvláštnych okamihov, po rokoch som sa teda stretol s mojím najobľúbenejším, s mojím ľúbezným, teraz spolu popíjame a obaja cítime, že čas sa kráti, a myslím aj na svoj byt, v ktorom zvyčajne hli-viem, neuvedomujúc si, že kdesi na druhom konci mizernej republiky ešte žije, ešte prežíva táto spriaznená duša.

Na ceste do Hágov som sa ocitol v kupé, do ktorého po polhodinke pristúpili dve východniarske, zdravé famílie s poltuctom detí. V kupé nastal stisk. S úžasom pozorujem oboch otcov rodín, ktorí po tom, čo sa usadili k obloku, vytiahli fľaškové pivá a s nesmiernou chuťou chľastali, tu i tam okrikujúc hlučné detváky. Po krátkom čase sa pivá minuli a na rad prišla slivovica. Muži sa ožrali. Po celý čas sa zhovárali v akomsi neznámom jazyku, z ktorého som dokázal rozpoznať len slovo pondzelek. To slovo sa vyskytovalo dosť často - chlapi ho vyslovovali s odporom.
Odišiel som z kupé na chodbu k záchodu, položil si plecniak na dlážku, usadil sa naň a podoprel si hlavu dlaňami. Pri posúvacích dverách stojí deva. Hľadím na ňu. V rozpakoch sklopila zrak, Zrazu viem - táto cesta je súčasťou nejakého absurdného nového mýtu. Idem si za osudom, ktorý číha v Poprade, ale ohlasuje sa už tu, vo vlaku. Deva! Mal som chuť opýtať sa jej na to podstatné. Lenže kvôli čomu? Zatĺkala by. Tvárila by sa ako tá najobyčajnejšia turistka. Už teraz tak vyzerá! A naschvál nie je pekná - takto sa osud v chodbičke vagóna, pri hajzli, maskuje, aby neskôr o to nekompromisnejšie udrel. Temer som devu od srdu vysotil z vlaku! Príbeh by sa nečakane skončil.
Keby som bol taký, pomyslím si, že deva sa ma bojí, že sa vlastne bojí každého, preto postáva osamote pri záchode, kŕčovito drží v dlani ramienko svojho obrovského ruksaku a neodváži sa vojsť do niektorého kupé, hoci miesto by sa našlo. Lenže nie som taký, mám sa na pozore. Viem, že deva má plán. Prehodil som slovko, dve, kam cestujete, blablabla, takže do Štrby, to je náhoda, blablabla, takéto veci. Keď vystupovala, pomohol som jej s mohutným nákladom. Naozaj nebola pekná, inak by som azda bol vystúpil spolu s ňou a prisal sa jej k perám ako hnusná pijavica. Hľadám krásu, tú povrchnú, vonkajškovú dokonalosť tvarov, lipnem na tom, aby ma obklopovala krása. Zatiaľ však o kráse nečítam v očiach krásavíc, ale v pornočasopisoch.
Devu som znovu uzrel v Poprade, v reštaurácii, kde som popíjal so spolužiakom a pozoroval jeho zúboženú, chorobou poznačenú postavu. Uvedomil som si, že spolužiak sa od čias spoločných štúdií značne zmenšil, akoby sa bol prepadol do seba - ostával síce celý, ale jeho časti klesli hlbšie, dnu, do iných jeho častí, zhustli, ale zároveň akoby sa boli vysušili, stratili hmotnosť i rozmery, scvrkli sa.
Deva sedela obďaleč na drevenej lavici - reštaurácia bola zariadená v štýle drevenice, uprostred stála veľká maketa

mlyna, na lopatky mlynského kolesa so zurkotom dopadala voda - placho sa usmiala, keď zbadala, že na ňu hľadím. Nebál som sa jej, úbohý stav spolužiaka ma posilňoval. Narástol mi hrebienok, kurva! Takto sa dá zoznamovať, to už hej! Človek, keď má šťastie, pomôže neznámej deve vo vlaku s batohom, a potom ju - pravdaže, ked má šťastie - náhodne stretne v nejakom meste, ona si ho tiež pamätá, ešte sa aj poteší, že vidí známu a nie nesympatickú tvár - takto sa začínajú romániky. Možno sa časom mihne i láska. Jedno je isté - nebyť stretnutia vo vlaku, neodvážil by som sa na ňu ani pozrieť.
Spolužiak čosi vytrvalo rozprával, sipel, chrčal, ale rozprával, rozprával tým svojím zvláštnym spôsobom, čudným jazykom - miešal slovenčinu s češtinou a nemčinou, aj ked teraz mu tá nemčina už postupne vypadávala, bolo jej pomenej, len tu i tam ešte nejaký cúg, cimmer, bír, koccen a podobne. Hra na kozmopolitu mu napokon celkom sprznila jazyk. Zmysel jeho reči som nejako zvlášť nesledoval, fascinovaný vulgárnymi predstavami o deve.
Keby som bol taký, pomyslel by som si, že život nás všetkých nespravodlivo ťaží ako železná reťaz, ktorá podľa José Saramaga omínala Ježiša Krista. V Saramagovom románe sa Spasiteľovi pri pohľade na nahú ženu (kúpala sa v rieke) vztýčilo to, čo mal medzi nohami. Čo mal Ježiš medzi nohami? Medzeru? Saramago ďalej píše, že Ježiš neodišiel za ženou, rukami odohnal prudkú túžbu tela... Čo urobil rukami s medzerou?!
Prestal som dumať o Ježišovi, uprene sa dívajúc na devu. Pozeral som sa na ňu až príliš jednoznačne. Očervenela, l ja som očervenel. Bože, aký som ešte mladý!
Spolužiak medzičasom už sotva dosiahol zo stoličky na stôl, pohárik s vodkou som mu musel zakaždým podať a potom zasa postaviť na dečku, ktorá pokrývala stolovú dosku.
Spolužiakove nohy sa holengali vysoko nad dlážkou. Šúveril sa.
- Tuná niečo zjeme a pôjdeme na vlak.
- No.
-O tri štvrte hodiny.,.
Bol už aj opitý, zniesol akosi málo. Alkohol ho navidomoči rozjaril. Aj mňa postupne všetko začínalo neprirodzene tešiť. Deva je krásna! Jednoducho kráska, tá deva! Nutkalo ma načiahnuť sa za ňou, preklenúť vzdialenosť, dotknúť sa jej oblín, obnoviť si skúsenosť s dobre definovaným, obli-nami vykontúrovaným, vykrúženým ľudským telom.
- Mne se tohle ještě nestalo, proste.
- Prosím?
- Aby proste... domrtva, dá se žíci. To se nestalo. Proste,
jo?
- Čo sa deje? Dáš si ešte vodku?
- Proste když sem... nikdy sem proste... tak jako... nedopad.
V malej chatke na samom okraji Popradu sme nejakú hodinu či dve vyvolávali ducha. Presnejšie, o všetko sa postarala deva, ja som bral veci na ľahkú váhu. Deva bola vyzlečená a po celý ten čas naklonená nad nízky stôl so štvorcovou pracovnou plochou, na ktorú namaľovala magickú "šachovnicu". V každom políčku sa nachádzalo jedno písmeno abecedy.
Neustále mi bolo na vracanie. Dym hustol. Zadúšal predovšetkým spolužiaka.
Deva sa ducha opýtala:
- Kedy sa narodil tento? - ukázala na neboráka.
- V apríli... - zaškrípal prevrátený poldecák, ktorý inteligentná energia posúvala od písmena k písmenu po šachovnici.
- Hovno v apríli! - bachol spolužiak: - Táraš! Vole! Klamár! Šajskerl!
Deva sa ku mne pritúlila. Prsia sa leskli od potu. Čo bolo cítiť v jej bozkoch? Vôňu záhrady. Mäkké, šťavnaté hrušky. Napriek tomu, že sa ešte nezvečerilo, v chatrči sme svietili, lebo obloky neznámi majitelia chaty zadebnili. Dymu bolo čoraz viac. Vybehol som von. V tme pod stromami som si rozopol rázporok. Chvíľu som močil, držiac v dlaniach môjho chlapca. Vrátil som sa až o niekoľko minút.
Ked' sme z chatky odchádzali, deva si niečo niesla v hrsti. Čoraz menší spolužiak sa badkal za nami, zaostával. Obzeral som sa po ňom, a tak som tomu, čo si deva z chatky odnášala, nevenoval dostatok pozornosti.
- Správal si sa povýšenecky! - povedala zrazu. - A ako sa cítiš teraz?
-Veľmi... čudne. Cudzo. Akoby čosi zo mňa... chýbalo.
- Správne.

Ohromene som zastal. Spolužiak mi vrazil do nôh a za-bohoval. Zdvihol som ho na ruky a prehodil si ho cez plece. Vykročil som za devou, raziac si cestu vysokou burinou.
Znie ľahký džezík, program Pavla Polanského, Deva sa vlní. Nemôže obsedieť. Hrá West Montgomery so svojím kvintetom, prezradil Polansky. Cinkajú príbory, zrazu je už tesne pred polnocou, jeme a pijeme, ale ako dlho vlastne? Z priestranných okien je výhľad na koľajnice, zrejme sme sa medzičasom presunuli z chatky do nejakej staničnej putiky, ale osadenstvo je rovnaké ako predtým v štýlovej reštaurácii, zdá sa, že aj obsluha. Nič ma neprekvapuje. Vidno mokré, upršané nádražie, matné studené svetlá, modrožltú chladnú noc.
- Si vymačkám dva citróny, zadusím to čajem, jako. To tedy jo. Ale... čo mne jako, ne žeby sralo, jako že sem ne-pšišel na to, ale podmáslí z bramborama, to je supr, to ja ešte nejed, doteťka, nejspíš ale se to naleje proste do hrnka, ne jako do toho kokota Mariána, no, to by bylo moc jednoduchý...
Čašník pripomína Dušana Dušeka. Spolužiaka takmer nepočuť, už ho nevidno spoza stola, pohárik mu treba podávať kamsi dolu. Čašník je dobrosrdečný, pôsobí vskutku celkom ako Dušek. Alebo Janovic?

Január 1962, New York City, Johny Griffin Quartet. Spolužiak spod stola kričí íudofka, íudofka, folksmuzik, nie takéto

svinstvo!, Pavel Polansky unavene vysvetľuje, že nám ešte raz povie, kto hrával v kvartete Johnyho Griffina, toho vynikajúceho tenorsaxofonistu. Zvuky mľaskania, sr'kania - mocujeme sa, tesne pred polnocou, s dalši'm chodom. Zahrám vám niečo, čo je celkom nezvyklé, upozornil Polansky a dodal, že svojho času nebožtík Stan Getz býval vo Viedni.
- Pod Bystricou jako... to není jako... v Bratislavje. To snad není na Slovensku... proste, - zamumlal spolužiak s plnými ústami.
Priložil som ucho k jeho drobučkým mastným perám, skloniac sa pri tom ku stoličke, na ktorej som ho pátravým pohľadom objavil.
-Tam dole sou Madaži. Nejsem ani proti Madarúm. Pivo Martiner... Martiner... koupili ti Jihoafričani, stejne, jak se žiká, jako v tom Rumunsku... Srágory! Ale nejsem ani proti Jihoafričanúm!
- Kde dole? Pod stolom? Už aj pod stolom sú Madari? Mám dosť.

Je noc. Noc je najdôležitejšia. Vtedy slová nadobúdajú významy a sú ťažké ako špongie plné krvi z oltára. Stačí ich vysloviť - z úst vypadne tmavočervená zrazenina.

- Kedy si vlastne prišla zo Štrby? Deva sa na mňa prekvapene pozrela:
- Zo Štrby?
- Zo Štrby. Keď som ti podal batoh, ešte som sa díval, ako vchádzaš do staničnej budovy... Keď si vystúpila.
- Ja som nevystúpila! Ja že som vystúpila? Kedy?
- No a nie?
- Z Popradu som sa nehla hádam aj mesiac. Alebo ešte dlhšie? Nepamätám si, kedy som naposledy niekam cestovala.
-V Štrbe... V Štrbe si vystupovala. Dnes ráno.
- S niekým si ma myliš, Bola som stále tu. Až teraz... Teraz odchádzam.
- Odchádzaš? Kam?
Vybrala sa smerom k perónu. Nevládal som sa ani hnúť, náhle celkom ochromený. Vyšlo najavo: okradla ma definitívne!
- Počkaj! - kričím, aj keď hlas viazne v hrdle.
- Čo ešte? - obrátila sa.
- Ako sa to dá... získať späť? - Viditeľne som sa triasol. Pobehol som za ňou.
- To? - opýtala sa posmešne.

Spolužiaka som uchopil do dlaní. Trošku sa zahniezdil, pri-pravujúc si pohodlné ležovisko, žatým sa skrútil do klbka a premožený alkoholom zaspal. Opatrne som ho niesol - ruky vystreté pred seba - von zo staničnej reštaurácie k elektrickému vlaku. Dvere na súprave boli ešte otvorené. Vložil som chlapa pod najbližšie sedadlo, aby ho neobjavila sprievodkyňa, prísne ženisko, postávajúce v tej chvíli na peróne pri vysokom popolníku, s cigaretou v mohutnej paprci. Podozrievavo si ma premerala. Sklonil som hlavu, oči skromne upreté k zemi, stelesnená pokora. Ježišove reťaze zazvonili o podlahu vagóna. V prednej časti vozidla sa navzájom ohmatávali a ochutnávali podnapití mládenci a dievčatá.
Spolužiaka som pod sedadlom prikryl vreckovkou, hroziac sa predstavy, že by ho rozjarená mládež mohla vypátrať.

PRÍZRAK

Blúdim izbami, schodiskom i chodbami domu, v ktorom sa mnohí predo mnou vraj stali svedkami nadprirodzených úkazov. Jediné, čo som tu objavil ja, je môj vlastný strach. Ten pohltil všetko, z neho je, ako sa zdá, vystavaný aj tento virtuálny dom, z neho som i ja, rovnorodý s domom: jestvujem iba strachom, napätím, zimomriavkami a prudkým, pulzujúcim tikom v oku.
Bojujem so strachom? Bránim sa mu? Nie, vložený čímsi krutým a mocným do tejto situácie, nechávam strach pôsobiť. Nieto iného výberu: Odísť? Kam? Zo strachu do iného strachu? Forma vystrieda formu a obsah ostane rovnaký.
Na mäkkom koberci postáva čosi ako servírovací stolík, zodvihnem príklop, vysypú sa papiere, tlačivá; zrejme niekto, nejaký dávny obyvateľ tohto domu, bol úradníkom, uvažujem.
Javy! Duchovia! Duchovia? Nič nadprirodzené. Azákmi-ty záhad! Pohyb špinavej záclony. Pach cigariet. Nahá žena v hnedom koženom foteli, stehná poškriabané uzučkými dlhými nechtíkmi, presvita tam červená... Do vlasov dlhé tiché prsty... Alebo nič, nič také, ani len predstava, ani len náznak.

Spomienky nie sú hmotné, tým menej viditeľné. Ale o to viac sú hrozivé: ak sú hrozivé, uväznime ich v minulosti: odtiaľ nech zasahujú, ale odtiaľ nech neunikajú, napokon, únik je za normálnych podmienok vylúčený... Za mrežami, čo oddeľujú minulú prítomnosť od prítomnosti prítomnej, však nedokáže udržať spomienky šialenec.
A pod oblokmi akoby stála stráž, dáva pozor, aby som neušiel alebo aby som nevstúpil dnu ešte raz.
Tiché je hľadanie točitého schodiska vedúceho až celkom pod strechu, kde sú vraj v tmavých miestnostiach uložené staré nábytky. Praská vo mne napätá struna: rozťahuje mi cievy prudkým uvoľňovaním svojej strašnej energie, neosobnej, paradoxne kovovo studenej.., Tisne ma to do omietky na stene.
Celkom nedávno sedela oproti mne v kaviarni žena, ktorá svoju rezignáciu nazvala pokojom, silou - vyrovnanosťou. Chladivé cudzie čosi vo mne by sa takto, nepresne, dalo tiež pokladať za silu či pokoj, nový stav jednoducho, stav, ktorý je azda potešujúci, ved ma obrnil voči nebezpečenstvám: dočasne.

Keby som odtiaľto - zhora - z ponurej miestnosti - vyskočil oblokom a zabil sa, azda by som nadobudol iné, novšie vedomie. S terajším vedomím sa nepodieľam už takmer na ničom. Som sám, nuž to skúmam, túto... situáciu.
Dychčím v miestnostiach, zvieram si srdce v dlani. Na iné myslím: stále túžbou smerom k ešte nedosiahnuté-mu.
Rýchlo potom dolu, do krátera "duše", medzi jemné výhonky desu, husté, mäkké: v srsti vyváľaný tvor, záhadne jedovatý, istým spôsobom zároveň pôsobiaci liečivo, hľadí mi zdola do mozgu, do krvi v sivej hmote... Myšlienky ako rozvírené kaluže na podklade studenom a mŕtvom - dno nie je ani zdrojom svetia, ani svetlom samotným, je iba studené, zvlhčené slizkým premýšľaním.
V dome sa očakávajú záhadné úkazy. Nábytok je strohý, línie presne vedené, v noci ich nahmatáš, na okraji dosky vyrastie sviečka. Ešte krok, dva doľava, opatrne, do ničoho nevraziť...
A vonku bytosti, ktoré strážia vchod, dbajúc na to, aby sa dnu nedostal človek či zviera.
Už aj plameň je studený, hoci nezhasol. Je tu, vyzerá ako predtým, jazyky sa ešte hýbu... je tu, vnútri. Opriem sa o staromódny predmet, popremýšľam. Chvíľu sa snažím: chvíľu sa obzerám: chvíľu hľadám čosi veľké, silné, čosi, čo by dokázalo zmeniť život, preonačiť normy. Nie to ma mrzí, že som zasa neuspel, ale to, že už ani neúspech ma nemrzí. Preto ten prízračný smútok, tá nanovo sa realizujúca prázdnota, to horekovanie nad neúspechom pokusu o horekovanie nad neúspechom.
Nazval som niekedy v živote Krista zločincom? Ak áno - ale popieram to tvrdenie, bojím sa represálií, nie preto, že by som ja azda zločincom nebol. Nedávam dobré, neviem dávať, stále prijímam, ale stále iba zlé, to je moja poľahčujúca okolnosť, že prijímam iba zlé (čo je na akejkoľvek okolnosti poľahčujúce?), dobré niekedy vidím: tíško sa pozerám na dobré, je ďaleko odo mňa, nie preto, že naň neviem siahnuť, lež preto, že keby som siahol, nedotkol by som sa dobrého: dobré je cudzie, pri mojom dotyku by zmizlo, škoda reči... Áno, principiálna záležitosť: škoda reči. Dotknem sa reči, použijem reč - a už aj jej je škoda.
Nevedno, kedy som vošiel na pozemok, uprostred ktorého stojí tento dom. Brána je dnes už taká hrdzavá, že pod kľučkou sa objavila diera, ktorou nakúkajú do dvora zvedavé, nemilé deťúrence. Obdivujem vašu energiu, nové bytosti, povedal by som, keby to šlo. Nikoho neobdivujem ako osobnosť, iba energiu vašu, ako ju používate... tá energia ľudí... energia, ktorá z vás niekedy až... nie, nie, nič naozaj božské či vznešené... energia, ktorou sú naplnené vaše prázdnoty a ktorú viete používať. Návodu na používanie niet, alebo ho nepoznám, keby som ho poznal, od-mietnem ho.
Na protiľahlej stene sa objavil prízrak. Rýchlo som sa schoval do priestoru medzi skriňou a dverami. Stojím, opieram sa o drevo: úkaz nebudem hodnotiť, hovorím si, ale vzápätí už premýšľam, chcem vec pochopiť, hoci aj inak, než som chápal veci doteraz,.. Zatiaľ to nejde, lebo veci sa dejú podľa mojich bežných predstáv bytia zlého a zvrchovane nespravodlivého: zlo plodí pre zlého len dobré - obludná rovnováha dobra a zla. Prízrak? To sa mi len marilo.
Som náhle taký maličký, že by sa na mňa nevošla ani šľapaj mojej bývalej priateľky. Keby chcela šliapať.

Sú aj také ospravedlnenia zla, ktorého jestvovanie dopustil či rovno zapríčinil boh, že totiž zlo je tu, aby pokúšalo, aby ľudí preverovalo, aby ich nútilo zaujať postoj, prejaviť sa... V mojom prípade niet vonku boha, niet zla, za ktoré by bol zodpovedný niekto vonkajší: všetko je vnútri - odtiaľ to potom vychádza - kam? - samo vnútro sa rodí vnútri, odtiaľ vychádza - kam? - buďme presní! buďme jasní! Zlo sa nemá ospravedlňovať nejakou účelnosťou, opodstatnenosťou, ako prostriedok na dosiahnutie vznešeného cieľa - zlo, ak je, nemá byť - zlikvidujem si vnútro, ak plodí zlé. Ja som si zodpovedný, niet barličiek, niet vinníka vyššieho, to je radostné, niet zločineckého mocnára: to, že sa niet na koho vyhovárať, je prvé dobro: to, že niet na koho sa spoliehať, je ďalšie ďobro, lebo tiež oslobodzuje, tak ako to prvé.
Niet tu ani prízrakov, ani upírov!
Keby sa objavil upír, bol by ženou?
Dotýkať sa ťa bozkami, keby si bola ženou, postupne všetkého sa dotýkať.,, ale stále neistý, či si bozky želáš práve teraz, práve na tie miesta, a táto neistota sa dá odstrániť tým, že mi všetko podrobne vysvetlíš, ukážeš mi miesta, kam ťa mám bozkávať, lenže keď sa to stane, začnem sa báť, či tie bozky sú kvalitné, či plnia svoju úlohu, či ťa nesklamali, alebo či aj ty nezačínaš pochybovať o správnosti miest, ktoré si mi ukázala, a o správnosti času, ktorý si na bozkávanie vymedzila... Tak sa človek trápi, niežeby sa raďšej oddával radosti: s radosťou by prišli lepšie nápady, chutnejšie bozky, veľká zmyselnosť a sladké pominutie. Alebo sú to fámy? Radšej upíra nestretnúť. Napokon sa tu objavia ja sa schovám do svojej knihy, pod otoman. Som viazaný v ľudskej koži, potvora ma zacíti, odhalí úkryt. Strachy!
Jediným naozaj paranormálnym javom v tomto virtuál-nom dome som ja. Ide zo mňa hrôza: je to ľudsky nepome-novateľné, neuchopiteľné. Všetci, čo tu boli predo mnou, nadabili na nadprirodzené úkazy: videli mňa? Vydesení zutekali, pomiatli sa: videli prízrak, videli mňa? Zreteľne to teraz chápem, rozjasňuje sa mi v kotrbe. Preto som neušiel. Preto som ešte tu.

NEZNÁMA HUDBA

Od začiatku vedel, že najdôležitejšie je nechať Katarínu hovoriť. Nech len rozpráva! Ale či ho náhodou nechce obabrať? Zahrnie ho taľafatkami a on potom neobjaví vzácne zrnká pravdy.
Hádam by si mal radšej pospať, potom bude možno múdrejší. Len či by na neho Katarína počkala? Taká vášnivá žena asi neobsedí pri spiacom, hocikedy sa jej zacnie po spoločnosti a zuteká dolu, do humusáckej krčmičky. Musí udržať oči otvorené a dievča nech teda len rozpráva... A naozaj - prichádzali stále nové a nové príbehy, podivné, chmúrne spomienky na detstvo, plné patetických obrazov utrpenia, poníženia a zármutku. Zvláštne a smutné veci. Esteticky vybrúsené, správne osvetlené, dobre ozvučené prúdom primeraných slov... Prekvapilo ho, že ona, ešte veľmi mladá,

mala toho na srdci už tak strašne veľa... Počúval ju a sledoval, nevychádzajúc z údivu, ako sa jej temne lesknú oči. Hoci mu šlo pôvodne iba o neznámu hudbu, pričom tejto téme sa Katarína zatiaľ zďaleka vyhýbala, obdivoval jej obrovskú energiu a zároveň sa toho silného, živého dievčaťa trochu bál.

Ležali spolu na odpočívadle schodiska. Katarína čarbala prstom do prachu. Určite bola šibnutá, tak hovorievajú jedni ľudia o druhých, šibnutá, správala sa šibnuto, často sa bez zjavnej príčiny posadila, dlane si pritisla k lícam ako v horúčke, tak zúrivo, tak vášnivo a s takou prudkosťou, až sa zľakol, že sa jej prsty zaboria do mäsa. A položila mu niekoľkokrát za sebou otázku:
- Ľúbiš ma?
Ale ako by mohol? Ved ju ani nepoznal, bol s ňou po prvý raz, všetko, čo o nej dosiaľ vedel, dozvedel sa z jej rozprávania cestou k paneláku, na ktorého schodisku si ľahli, aby počkali, kým v byte nad nimi zaspí jej matka.
- Keď zaspí, pôjdeme ku mne, - sľúbila mu Katarína. A ako by ju mohol milovať, keď stále premýšľal iba o neznámej hudbe? Znovu sa opýtala - bolo to už poriadne nudné:
- Ľúbiš ma?
A vzápätí sa zháčila:
- Som otrasná! Ťahám to tu z teba! Ale ja ťa ľúbim. Dobre to viem, cítim to, Jasné, že som hlúpa, ale ľúbim ťa, no a čo. Mávam záchvaty lásky! Keď príde záchvat, ľúbim toho, kto je práve pri mne. Máš šťastie...
O tom teda pochyboval! Katarína sa chichotala. Ale hneď zasa zvážnela. Videl, ako vstáva: vyskočila a chodila po odpočívadle, mávala rukami a opakovala zvýšeným hlasom:
- Som taká! Hlúpa! Hlúpa hus! Hus! Hus! No a ty, - obrátila sa a vrhla sa k nemu, schmatla ho za golier bundy, - ty sa so mnou určite nudíš, nudíš sa a som ti ešte aj bohovsky smiešna, že? Posmievaš sa mi! Však sa mi posmievaš? Sviňa, smeješ sa mi?!
Šibnutá! Zasmial sa teda, akoby na potvrdenie jej slov, ale trochu aj od strachu, veď naozaj nebol silákom a bál sa, že ho dievčisko prehodí cez zábradlie pri schodoch do hlbiny. Povedal:
- Nie, nesmejem sa ti. Naozaj, len sa neobávaj. A nepodceňuj sa, - poradil jej tento veľký psychológ a terapeut: - Hlavne sa ma neboj, čo na tom, keby som sa aj smial? No? Veď ja som nula, máš ma vo svojej moci, lebo poznáš tajomstvo, ktoré... ktoré ma zaujíma.
- Možno by bolo lepšie nič nevedieť!
- Áno, ale ja už čosi viem. Takže teraz je už neskoro rozmýšľať nad tým, čo by bolo lepšie.
Nastalo ticho. Chvíľu sa bozkávali, ale jemu sa to nepáčilo, lebo bola príliš rýchla, vehementne sa mu pchala do úst. Desilo ho, že by mu tým svojím agresívnym jazykom mohla odtrhnúť mandle, Aké paranoické! Ani na to nemyslieť... Znovu s\ spomenul na neznámu hudbu. Hned sa pevnejšie primkol ku Kataríne. Akoby sa... zozimilo, pomyslel si a zovrel pery, premáhajúc triašku. Katarína mu niečo zašepkala do ucha. Bol rád, že sa ozvala. Z vďačnosti jej siahol do rozkroku. Slastne vzdychla. Bežná prax, napadlo mu ľútostivo. Vo vagíne si zababral prsty. Tváriac sa, že ju hladká po chrbte, utrel si prsty do riflového ka-báta, lebo neznášal pach ženskej vlhkosti. Takýto čudák. Katarína sa k nemu pritisla, oči jej žiarili.

Radšej dumal o neznámej hudbe. Tú možno v tomto meste počúvať každý večer. Zistil to v časoch, keď ho posadol spánok - prestal chodievať do spoločnosti, nevyhľadával priateľov, namiesto toho veľmi veľa odpočíval. Zanedbal kvôli tomu aj svoju vtedajšiu milenku. Prestal ju navštevovať, namiesto toho jej vypisoval listy o spánku. Písal, že byť slabým je sľubný začiatok, lebo slabosť s neochvejnou presnosťou vedie človeka do postele. Človek si stále len leží, stále len drieme, postupne odchádza kamsi mimo času a udalostí - spánok všetko odplaví ako svätá láva.
Raz večer, keď sa mu akosi nedostávalo dychu, lebo v izbe bolo príšerné dusno, vstal, aby otvoril dvere vedúce na balkón. Vonku bola krásna noc, no jeho naozaj nezaujímala, sral na krásy letných nocí, chcel spať. Keď si však opäť ľahol, pocítil, že v tom sparne to nepôjde, navyše vysmädol a zatúžil po pive, ale žiadne pivo, samozrejme, práve nebolo poruke. Prehadzujúc sa na posteli, zišlo mu na um, že si pustí rádio, hudbu mal predsa odjakživa rád... Aj keď v ostatnom čase sa nevenoval ani tejto svojej záľube. Naladil si teda vysielanie lokálnej komerčnej stanice.
Vtedy neznámu hudbu začul po prvý raz. Fičal nejaký rockový program, čiže jeho parketa, nie nejaké techno alebo hip-hop či trip-hop alebo nejaké iné nudné a otravné hopy, názvy skupín a skladieb zahlasovalo nejaké dievča, podľa hlasu veľmi mladé - bola to Katarína. Ležal na posteli a počúval: skladby šli pekne jedna za druhou, rôzne druhy rockovej hudby, rôzna úroveň. Všetky mali čosi spoločné - náš sedmospáč žiadnu z tých skupín predtým nikdy nepočul.
Názvy kapiel mu vôbec nič nevraveli. Spočiatku tomu ani nevenoval veľkú pozornosť, bol len trochu prekvapený. Postupne sa mu to však začalo zdať nesmierne čudné: v hudbe sa predsa vyznal ako málokto! Takmer od detstva pracoval na svojej zbierke platní, kaziet či cédečiek, neustále ju rozširoval, viedol si podrobnú evidenciu nahrávok, zbierke venoval každú voľnú chvíľu. A nebolo človeka, čo by ho dokázal nachytať na hruškách a menovať mu rockovú skupinu chýbajúcu v jeho zbierke! No ale dobre, možno zaspal vývoj a mnoho mladých hlasov, novej krvi na hudobnej scéne mu uniklo. Počúval dalej a vážne sa rozčúlil: priam dychtivo čakal na každú ďalšiu skladbu, dúfajúc, že tú už teda konečne bude poznať... Všetko by sa tým vyriešilo! Rodiace sa pochybnosti by bolí zabudnuté! Ale napokon sa nevyriešilo nič, lebo hodinová relácia s Katarínou sa skončila a on ostal nehybne ležať a bol načisto hotový: v programe nezaznela ani jedna jediná kapela, ktorú by bol býval niekedy predtým počul!
V každú nasledujúcu noc sa situácia opakovala: v danú hodinu zapol rádio, tajomná Katarína uvádzala hudbu zo svojej fonotéky a on nič nepoznal. Pritom neraz to boli evidentne kapely staré, podľa štýlu a zvuku nahrávky pochádzali zo sedemdesiatych či dokonca šesťdesiatych rokov! Najviac ho však znepokojovalo, že občas akoby už-už spoznával

nejakého speváka, úplne špecifický, originálny hlas obľúbenej hviezdy, ale sprevádzala ho hudba, ktorá v súvislosti s daným spevákom v skutočnosti nebola namieste - pritom nešlo o nejaké šlahnuté remixy alebo čo, to mu bolo hneď jasné - niekedy akoby spevák z éry hippies zablúdil medzi punkerov, Elvis vyrevúval satanistické slogany, všetko, všetko bolo pomiešané, zmenené, domotané! A Katarína, prirodzene, vo chvíli, keď on si myslel, že niekoho spoznal, zahlásila ďalší načisto neznámy názov skupiny, neznáme mená hudobníkov, čím ho zasa vyviedla z miery a napokon dokonca prinútila siahnuť po pilulke proti boleniu hlavy.
A spávať už takmer vôbec nespával. Bol zúfalý. Svet sa mu rúcal. Trápila ho zvedavosť, chcel vedieť, kto je Katarína a kde vzala tie záhadné nahrávky. Aby nesedel stále pri rádiu, začal znovu chodiť do krčiem a zbalil aj nejakú štetku a každému, koho stretol, rozprával o svojom probléme. Lenže opilci a kurvy len v rozpakoch mykali plecami, nejavili záujem. Keď divo šúchal s pobehlicou a zrazu jej dychčiac šepol, že v meste počuť neznámu hudbu, zasipela, že je veru poriadny jebino.
Raz stretol v piváreni blízkeho priateľa, inteligentného mladíka. Kedysi spolu tvorili takmer nerozlučnú dvojicu. Potom ten priateľ zdedil po rodičoch dom, vysťahoval z neho všetok nábytok a ostal žiť medzi holými stenami, meditujúc o hlbšej podstate zdanlivých právd. Toto ich vzájomne odcudzilo. Priateľ však po čase zistil, že mu pri hľadaní podstaty strašne chýba alkohol, nuž sa na hľadanie radšej vykašľal. Tento mladík sa teraz stal svedkom hlbokého zúfalstva, ba až akéhosi chorobného rozkladu mysle nášho poslucháča neznámej hudby. Poslucháč bol neoholený, neumytý, pochudnutý, plameň a hmla sa striedali v jeho očiach a svedčili o nemoci a vysokej horúčke. Hlas mal zlomený:
- Tie kapely... jednoducho neexistujú! A nikdy neexistovali! Nikdy neboli... ani náhodou, fakt neboli! Rozumieš tomu? - hovoril a znelo to tak trochu ako prosba, akoby hrozne chcel, aby mu niekto uveril. - Neboli, jasné? Počul som tam... počul som celkom neuveriteľné kombinácie hlasov, hudobníkov... Akoby tam spoločne hrali ľudia, ktorí sa ani nemohli nikdy stretnúť, chápeš?
Priateľ povedal, že sa tým netreba obťažovať. Mal by si sa jednoducho vzdať nádeje, že to niekedy pochopíš, poradil mu. Opíjaj sa, fajči trávu, prípadne si zakefuj, pokračoval zamyslene a tváril sa pateticky, akoby hovoril čosi veľké, čo presahuje bežné ľudské poznanie:
- Čo tam po hudbe. To nie je tvoja vec. Len sa pozri... Mucha lezie po stole. Kde sa tu práve teraz berie? Odkiaľ? A prečo? Aj toto by ťa mohlo trápiť. A ako to, že tá mucha takto vyzerá? Prečo práve takto? No, aj z tohto by si sa mohol zblázniť! Nech sa páči! Ale aký dôvod by si mal trápiť sa tým? Na toto sa pýtaj. Načo sa trápiť tým alebo tým alebo tamtým? Vykašli sa na hudbu. Ja som si odvykol zaoberať sa otázkami, lebo aj tak nikdy nikto nedokáže potvrdiť správnosť či nesprávnosť odpovedí...
- To je teda pohodlné!
- A čo je zlé na pohodlnosti? Pohodlnosť je dobrá a pohodlie príjemné. Ty to vieš predsa najlepšie! Okrem toho... - na chvíľu zmĺkol, zaváhal. Pozoroval kamaráta, premýšľajúc, či má pokračovať. Napokon sa rozhodol:
- Poznám tú tvoju Katarínu. Je to, myslím, sliepka, hlúpe dievčatko obyčajné.
- To hovoríš o každej. Poznáš ju dobre?
- Niekedy sem chodieva... Ak chceš, zoznámim ťa s ňou, môžeš sa jej povypytovať.
O niekoľko dní naozaj došlo k stretnutiu. Priateľ ich zoznámil a odišiel filozofovať do druhého kúta krčmy. Keď sa Katarína dozvedela, čo od nej zvedavec chce, zasmiala sa:
- Toto ťa zaujíma?
- Čo je na tom smiešne?
-Veď ide o obyčajné mixy... Nepoznáš nové technológie? To nie je žiadny zázrak. Máme dvadsiate prvé storočie, došľaka!
Aj tak si myslel, že za vecou je ešte čosi viac.
Odišli spolu. Katarína ho zaviedla do paneláku, v ktorom bývala. Na schodisku čakali, zhovárali sa, no téma neznámej hudby bola tabu, nuž si aspoň na chvíľočku ľahli a napriek jeho neurčitým obavám a únave sa pustili do bozkávania, Katarína nebola odporná a jemu aj tak nikdy nezáležalo na tom, koho konkrétne práve ohmatáva, hlavne, že šlo o ženu a ona reagovala, ako sa patrí. Slovom, nič čudné - tento druh cynizmu je pre povrchných ľudí príznačný.

O čosi neskôr sa vybrali o poschodie vyššie. Katarína zašramotila kľúčmi v zámke. Potom okamih nehybne stála a načúvala:
- Dúfam, že matka už spí... Radšej tu ešte počkaj, pozriem sa.
Oprel sa o zárubňu. Dievča sa rýchlo vrátilo:
- Poď
Na stene v predsieni si všimol poriadne nevkusné tapety s tehlovým vzorom. Potichu vošli do veľkej miestnosti naľavo od kuchyne, v ktorej zazrel kopy neumytého riadu. Katarína si všimla jeho pohľad:
- No, matka je taká... Nestará sa o to,
- A ty? - opýtal sa, pravdu povediac, zlomyseľne. Neodvetila. Zavreli za sebou dvere. Zaviedla ho ku gauču.
Keď si líhali, staručký gauč plačlivo zavŕzgal. Vedľa ležoviska stál neveľký stolík s hŕbou obchytaných časopisov, celkom ako u lacného holiča, na najvrchnejšom z nich bol pohodený popolník a v ňom ohorky, papieriky a použité zápalky. Svietila malá lampa, postavená na televízore.
V tlmenom svite žiarovčičky rozpoznal pri stene oproti gauču akési zložité technické zariadenie. Uvedomil si, že v bežných domácnostiach býva na takom mieste izby skôr nejaký nóbl nábytok, ktorým sa rodina pýši a z ktorého v sobotu v rámci veľkého upratovania obradne utiera prach. Ináč je taký nábytok na hovno. Chcel vstať a prezrieť si prístroje zblízka, ale Katarína sa mu ústami prisala na pery a tisla sa k nemu celá rozhorúčená, aj sa trochu mykal, aby sa vyslobodil zo železného zovretia jej prekvapujúco mocných ramien, lenže sa mu nedarilo, tak sa radšej poddal a s

neveľkou chuťou sa pustil do súlože.
Ked bol už relatívne v najlepšom, zazdalo sa mu, že ich ktosi pozoruje. Nepočul síce žiaden podozrivý zvuk, ale to vlastne ani nemohol, lebo Katarína hlasne ochkala a jojkala - napriek tomu bol zrazu presvedčený, že niekto vošiel do izby.
Obzrel sa.
Dvere boli poodchýlené. Uprostred miestnosti stál nevysoký chlapík. Tvár mal ponorenú do tmy, ale aj tak sa dalo vidieť, že je pomerne starý a má otvorené ústa a ligotavé svetlé oči. Nejaký retardovaný? Dement sa zvedavo prizeral súloži. Náš hrdina okamžite ochabol, prestal vykonávať charakteristické neoriginálne pohyby a chvatne zhľadúval čosi, čím by sa mohol prikryť. Katarína si mužíčka tiež všimla a zasmiala sa:
- Len pokojne pokračuj, nevšímaj si ho.
- Ale kto je to? - zasyčal jej do ucha.
- Otčim... A môžeš hovoriť hlasnejšie, je hluchonemý.
- Otčim? Dobre, hluchonemý, ale nie je predsa slepý! A žiadneho otčima si nespomínala... Stále len, že musíme počkať, kým mama zaspí... a teraz tento tu... Preboha, pošli ho preč!
Katarína zmeravela a zatvárila sa neústupčivo:
- To nie. Pokračujme. Nevšímajme si ho. On to má takto... veľmi rád. Je chorý, vieš, a celkom neškodný. Prečo mu nechceš urobiť trochu radosti, chudákovi?

Začala mu vysvetľovať, držiac ho pritom bolestivo silno za ochabnutého lososa, že jej matka otčíma zanedbáva, nuž si našiel takúto nevinnú zábavku. Zakaždým, ked si Katarína niekoho privedie, chce sa pozerať. Takmer ani nespáva, iba ak cez deň, a ochotne čaká aj do úsvitu, kým sa Katarína vráti domov. Býva strašne sklamaný, ked sa objaví sama, vyšťavená napätím a drinou v štúdiu miestneho rádia. Vtedy sa otčim musí uspokojiť pohľadom na sprchujúcu sa dievčinu. Pravdaže, hoci je Katarína súcitná, niekedy ju to otravuje:
-Ale aj tak, chápem ho. Nechcem mu ublížiť, veď ani on tým nikomu neubližuje. Tak sa na neho nehnevaj. Veľa trpel, a trpí dodnes. Vieš, mama.... Mama vypisuje inzeráty.
- Aké inzeráty? - hlesol a vymanil si vtáka z jej rúk.
- Do pornočasopisov... Že je sama. Že si chce dobre zatrtkať... Také veci. A ked' nejaký sviniar príde, zatvoria otčima do kuchyne a v spálni si to rozdávajú. To je tu normálne, neveríš? A jemu ani nedovolia pozerať sa! - ukončila cynicky.
Potom sa rozrevala, a on nevedel, ako sa zachovať. Aj by rád vyhovel Katarínine žiadosti, lenže v prítomnosti toho hluchonemého sa nedokázal sústrediť, chuť na sex nenávratne zmizla. Katarína si to nemohla nevšimnúť. Pohladkala ho po tvári:
- No dobre. To nič... Škoda, že si ho začul... Už z toho asi veľa nebude, však? Aj tak ťa ľúbim.
Už je to tu zasa, zaúpel v duchu. Slovka jej neveril! A náhle si spomenul na neznámu hudbu. Uprel pohľad na prístroje pri stene izby. Úchylný chlap sa medzičasom začal nudiť a potichu odišiel.
S pohľadom upretým na zložitý systém ovládacích prvkov čudného zariadenia vstal z gauča a priblížil sa k nemu. Opatrne sa dotkol chladného kovového povrchu. Katarína si všimla jeho záujem. Vysvetlila mu, že hoci má otčima celkom rada a ľutuje ho, predsa len za to, že sa na ňu a jej občasných partnerov "v akcii" môže pozerať, prijíma od neboráka určitú odmenu:
- A to je tá hudba. Jeho hudba. Tie nahrávky. Vieš, otčim síce vyzerá ako taký... debil, nie? a veď mu aj poriadne šľahá, ale svojím spôsobom je geniálny. Hovorí sa, že géniovia sú často blázni!
- Ale nie je to pravda. To by bolo príliš jednoduché, keby to, čo sa hovorí, bola pravda.
Katarína si ho nevšímala a pokračovala v rozprávaní. Vyhlásila, že jej otčim patrí nie do blázinca či do tohto bytu k nevďačnej suke, ale na čelo tímu vedcov. Pozorovať nevlastnú dcéru v intímnych situáciách, to nie je v žiadnom prípade jeho hlavný životný cieľ, hoci aj tejto činnosti sa, pravda, venuje s nemalým zanietením! Predovšetkým ale veľa študuje, vzdeláva sa. Zohnal si kopec vzácnych kníh, ktoré zložitým, enigmatickým jazykom hovoria o prastarých tajomstvách. Nadaný samouk všetko pochopil a väčšinu z tej domotanej hlušiny odmietol, lebo jasne rozpoznal, že ide o táraniny, zavádzanie, pseudomystické blúznenie fanatikov - on nemal záujem o nezmysly, nešlo mu o zabíjanie času! Húževnato na sebe pracoval, Navyše, bola tu Katarína, ktorá ho svojím spôsobom obdivovala, a nielen to: zároveň od neho očakávala sľúbenú odmenu za poskytnuté služby. Starý sa venoval aj štúdiu textov o reinkarnácii, pričom dospel k záveru, že duše sa "nepresúvajú" z tela do tela, ale sú zároveň vo všetkých druhoch a verziách tiel, ktoré boli, sú a potenciálne budú, ibaže v rozličných, od seba oddelených, paralelne jestvujúcich svetoch. Tých je totiž práve toľko, koľko je tiel a dusia ich možných kombinácií. Človek je teda zároveň - v rozličných svetoch - každým ďalším človekom, prežíva každý ďalší osud, zúčastňuje sa všetkých udalostí, je každou príčinou i každým dôsledkom. Duša neputuje telami, aby si odpykala akési hriechy. Hriech! To je floskula! Nič! Hriechov niet. Všetko je jedno: je ľahostajné, čo kto robí. Systém funguje inak, nesúvisíš hriechom, s nejakým dobrom či zlom. Nikto nemôže nikomu ublížiť, lebo jeho duša je v iných svetoch v každom ďalšom tele, preto vlastne každý ubližuje iba sám sebe a dobrý a prívetivý je zasa len sám k sebe. Akýže potom hriech? Kedy? Kde?
Katarína rozrušené pokračovala, že otčim jej prezradil, aká je tu pozoruhodná morálna dilema: žiaden človek by jej nemal byť ľahostajný, lebo každý je zároveň ňou samotnou - ale na druhej strane, každý človek jej môže byť ľahostajný, lebo keď sa stará iba sama o seba, stará sa v rovnakej miere aj o všetkých ľudí. Všetky možnosti, všetky kombinácie sú do bodky vyčerpané. A nikde žiadne miesto pre boha, zdôraznil otčim Kataríne. Načo by tu bol? Žiadna vyššia moc či spravodlivosť, nástojčivo písal Kataríne na lístky, ktoré jeden za druhým trhal zo svojho poznámkového bloku.
Otčim dlho premýšľal o tom, ako odmeniť Katarínu za to, že mu umožnila zúčastňovať sa na rozkošiach a že mu neraz dovolila obdivovať jej nahé mladé telo v kúpeľni... Napokon sa rozhodol, že jej poskytne neznámu hudbu.

- No jasné, - usmial sa Katarínin poslucháč sarkasticky, - hluchonemý ti ponúkol hudbu!
- Čo sa škeríš? Starý vie, že hudbu milujem. Často ma videl so slúchadlami na ušiach, a ja som mu - pokiaľ, to, pravdaže, šlo - vysvetľovala, o čo ide, aká je... aká je hudba vzácnosť! Že sú v nej emócie muzikantov, že takto vyjadrujú svoje lásky, nenávisti, že je to koncentrát ich životnej sily! Hudba je koncentrát sily... A ak jestvuje zmysel života, potom hudba je jeho zvukovým vyjadrením, Chápeš? No, asi nie, keď sa rehoceš. Ale on to chápal!
- Áno, prepáč... možno práve on... keď nikdy nepočul hudbu...
- Možno ju nikdy nepočul ušami! Ale čo ty vieš, čo počuje v sebe?
- Slovom... keď teda nepočul hudbu ušami,., a ty si mu o nej básnila... ktovie, čo si pod tým pojmom vôbec začal predstavovať..,. To je asi tak, ako keď hovoríš neveriacemu o bohu!

- Otčim mi chcel poskytnúť niečo výnimočné. Veď aj ja som mu dala šancu vidieť a spolupreživať to, čo by inak sotva niekde získal... A tak mi poskytol neznámu hudbu.
- Aha! Takže čosi výnimočné! Neznámu hudbu! Teda predsa nie len nejaké mixy, ako si tvrdila na začiatku? - triumfoval a zmocnila sa ho ešte väčšia zvedavosť ako predtým. Dokonca začínal byť aj vzrušený. Bože, v takúto chvíľu. Takže toto očakával od života? Radšej si mal dobre pospať.
- Čo si myslíš, že by sa stalo, - opýtala sa po chvíli mlčania, - keby otec Micka Jaggera nikdy nebol nestretol Jaggerovu matku?
Na toto mal čo povedať? Obhrýzal si nechty a klopil zrak.
- Alebo by ju aj stretol, dobre, ale vyzeral by na hovno a ona by mu nedala... Proste... pretože v niektorom z tých iných svetov ju nestretol, v ďalšom medzi nimi nič nebolo, v inom sa mu zasa nie a nie postaviť... A vieš, čo bolo potom? Nečakala na odpoveď a vyhlásila, že potom si nejakí mladí chuji založili ROLLING STONES a ich spevák bol slabý, nepresvedčivý a predovšetkým nemotorný - stál na pódiu ako tĺk - a inokedy zasa kapela nevznikla vôbec, respektíve sa objavili v paralelnom Vladivostoku ako pracovná skupina kaličov ocele. Katarína horlivo vymenúvala ďalšie príklady: ako v nespočetných ďalších svetoch Jimmy Hendrix nezomrel mladý, ako Louis Armstrong chrčí v deathmetalovej skupine, ako sa z rodiny Jacksonovcov stala najprv stavebná čata a potom tlupa zlodejov medeného drôtu, Phil Collins je bisexuálny Číňan a volá sa Paoju a najviac na svete ho zaujíma mladík Sú Šu Jang, lebo mu uplietol vrecúško podľa vzoru "slivkový kvet", raper Eminem zomrel pomerne mladý na nedokrvenie mozgu, Prince je prezidentom na Haiti a podobne...
Otčim Kataríne zostrojil špeciálne nahrávacie zariadenie, fungujúce na princípe kombinácie špičkovej technológie s rituálmi, bližšie opísanými v Liber Cordis Cincti Serpente vel LXV sub figúra ADN l. Nenadarmo vo svojich poznámkach zdôrazňoval vety: "Najvyšší stupeň nejakého spôsobu danej energie presahuje receptívne možnosti pozorovateľa... Čím subtílnejší je druh energie, tým je mocnejšia, ale o to ťažšie je vnímať ju," Otčimovo špeciálne biome-chanické dielo - prijímač - umožňuje Kataríne realizovať nahrávky z paralelných svetov. Zdroj raritných nahrávok je takto, pochopiteľne, nevyčerpateľný.
Zvedavý poslucháč držal Katarínu za okraj nohavičiek a uvedomoval si svoju mohutnú erekciu. Práve teraz? Nuž áno, Katarína mala vzrušujúco modulovaný hlas, a ked rozprávala nezmysly, tá modulácia sa ešte prehlbovala a poľahky prenikala do tajných hĺbok poslucháčovej jednoduchej mužskej mysle. Zároveň už vedel, že sa nemýlil, keď sa mu pred časom zazdalo, že počuje Elvisa Presley-ho spievať v trápne schematickej hardrockovej kapele, navyše, tento Elvis spieval so silným nemeckým prízvukom, kapela totiž pochádzala z Bavorska.

Vypýtal si od Kataríny cigaretu. Aj ona si zapálila. Objal ju okolo pliec. Neprotestovala, nuž sa osmelil, sklonil sa nižšie a dotkol sa končekom jazyka jej pupku. Je dôležité zisťovať, či mali Adam a Eva pupky? napadlo mu zrazu. Alebo: nie je toto náhodou otázka, ktorú treba riešiť skôr, než sa niekto začne zaoberať neznámou hudbou? Neznáma hudba je len taký zástupný problém. Ale seriózny mladý muž sa nezaoberá ani pupkami prarodičov, ani pôvodom nejakej hudby a skúma predovšetkým nedozerné brehy spánku. Keď potom dôsledne spracuje a vzápätí prekoná túto fázu, dosiahne vyšší stupeň: bude sa venovať montážnym prácam, rozoberie a vyčistí upchatý odtok kuchynského drezu a zároveň objasní manželke, že toľko a toľko pív denne ešte neznamená závislosť od alkoholu.
Zdvihol hlavu a skúmavo sa zahľadel Kataríne do očí:
- Buď mi ženou.
- Teraz nie.
Neskôr spolu začali chodiť, ale dlho im to nevydržalo, lebo ho znovu posadla nástojčivá túžba po spánku. Ešte stihol poslať dievčaťu niekoľko pohľadníc s krátkymi textami o odpočinku a driemotách, ona mu však nikdy neodpísala ani riadok.
Dnes, keď ju niekedy uzrie spoza plota piváme, chvíľu na ňu pozerá a potom sa radšej odvráti. Neraz ho počuli pohmkávať si pri tom nejaké čudné melódie.

EXNIHILO NÍL FIT

"Milí moji, toto si dnes ešte vysvetlíme."
(Emil Páleš: Duchovná úloha strednej Európy)
Nie je posadnutý, nie je ani celkom živý, naopak, je ako mŕtvy, skoro troska, keby ho takto videli, povedali by, troska. Niekedy v minulosti kráčal, ale iba pomaly, z nohy na nohu, kráčal, videli ho, povedali, z nohy na nohu.
Premýšľa výlučne len o sebe, nič ním už nelomcuje a nič nemá, ani poriadnu vreckovku, sopeľ tečie po fúzoch a život

páchne ako otvorená konzerva, v ktorej zhnili nedojedené sardinky: chrbtice týchto rýb trčia z nahryznutých tiel.
Už sa mu nedarí chodiť do práce.
(Mŕtvi nech sa nevracajú na svet.)

Cesta od brány rodného domu ku dverám úradu mu pred piatimi rokmi trvala niečo vyše štyridsať minút: nikdy sa zbytočne nezdržiaval, nezastavoval, aj keď si občas prehliadol psí výkal v lístí na okraji cesty, alebo kus zvláštne poskrúcaného drôtu, či nehybného, premrznutého vrabca: kocúr bol čierny, držal podchladeného vtáka v zuboch za nožičku.
Niekedy fúkal prudký severný vietor - zapieral sa do kráčajúceho, až dych vyrážalo - cesta potom trvala o minútku, dve dlhšie - v duchu klial, no nezastavil sa, ani nezmenil smer.
Pred troma rokmi mu cesta od brány domu po úrad trvala okolo tridsať minút. Hlina hradskej sa po daždi menila na blato, a tak mohol sledovať stopy ľudí, čo tadiaľ prešli prv než on. Odtlačky opätkov divých samíc ho nabádali k sneniu: snínal a šiel ďalej. Videl zablatené drôty, psie výkaly, aj to sa mu plietlo do snenia.
Neraz sa chvel od zimy. Nečudo, severný vietor,
Pred potravinami SANTA MÁRIA stával Július s fľašou v ruke a kýval mu. Ale on sa nikdy nezastavil a Július potom už nekýval.

Vo vrecku mu šuchotali papiere: neraz sa ich mimovoľne dotkol prstami, aby sa presvedčil, či jestvujú: čerpal z nich akúsi istotu? Bol to zoznam otázok, vypísaný z novely Zmenšujúce sa mesto, zo starého, rozsahom nie príliš veľkého textu. Všeličo vdaka tým otázkam pochopil. Opakoval si ich ako modlitbu: Vzpieral som sa? Proti čomu? Čo tam bolo? Kde čo bolo? Vykríknem? Som iba predmet? Niečo onakvejšie? Koľko je to dost? A čo robia iní? Braním sa tomu? Ako tým niekomu prospejem? A oni, oni komu a čím prospejú? Čo sú vzájomné protismery? Pustota je stav? Načo je komu mesto? Mesto?

Na chodbe úradu stála žena.
Povedala mu, že práve pricestovala z Milána, no už zajtra znovu odchádza, tentokrát do Turína, pravda, okľukou, cez Dusseldorf, kvôli pracovným povinnostiam. Hľadel na ňu v prítmí chodby a vedomie mal akoby postrihané. Bol rozpačitý; medzi chlpmi mu tiekli kvapky chorobného potu, dôsledok pretrvávajúcich problémov s dýchaním: pomyslel si, že vyplazí jazyk a zatrepe krpcami.
Žena si nič nevšimla.
Čítal verejnú vyhlášku, čo visela pred ním na stene. Žena pofajčievala, tvrdiac, že život na cestách je namáhavý, ale zaujímavý, a muži vo svete sú pekní, väčšinou opálení, niekedy nahí, najmä vtedy, ked sa sprchujú.
Na chvíľočku si predstavil ženino podpazušie. Potom ho začali štípať oči, slzil: vreckovku vybral špinavú, tu i tam s fľakmi po krvi, na jednom okraji diera: nič nemal, ani poriadne vreckovky.
- No, aj ty niečo povedz...
- Zmenšuje sa mi mesto.
- Tomu nerozumiem... Ako to myslíš?
Teraz mal čo povedať?
Žena znervóznela. Číta mi myšlienky a tie myšlienky ju znepokojujú, pomyslel si, avšak nič nedal najavo. Žena si akoby náhodou presunula kabelku zo stehna pred lono a povedala, že si chce zadovážiť obuv z rybacej kože. Pripálila si ďalšiu cigaretu:
- Ako si to myslel s tým mestom? Že sa zmenšuje? To je metafora?
- Museli by sme sa o tom zhovárať dlhšie.
- Môžeme skočiť na kávu, nie?
V malom bytíku sa žena vyzliekla. Nepoznával ju. Chcel ju osloviť, ale nedokázal si spomenúť na jej meno. Ako sa v priebehu rokov z nerozlíšenej masy postupne vynárali jednotlivci, individuality, ktorým bolo možné "prideliť" označenia, tak sa teraz všetko individuálne zasa ponáralo do anonymity.
Závratná žena. Z vagíny šťava prúdom, na poličke knihy, srdce prudko tĺklo.
Na druhý deň ráno cestu od brány rodného domu ku dverám úradu zvládol za dvadsať minút, pritom jeho rýchlosť sa v priebehu mesiacov, rokov skôr znižovala.
Bytovky sú stále bližšie k sebe. Ulice sa zužujú.
Ľudia sú rovnakí. Každý o každom všetko vie, stretávajú sa ráno čo ráno už niekoľko rokov: všetci úzkostlivo strážia svoje tajomstvá, ako keby nevedeli, že tajomstvá sa už zverejnili: tvrdiť o sebe, že máme tajomstvá, je ničím neodôvodnená samoľúbosť, nezmyselná nadutosť: naše bývalé tajomstvá sú už dávno predmetom všeobecnej veselosti, ak sa na ne náhodou celkom nezabudlo, lebo boli nepodstatné.
(Ani mesto nemá tajomstvá. Nemá ducha.)

- Niekedy nie som schopný slova... Iba habkám... Zamotávam sa! Naozaj! Rád by som vám odpovedal na otázky, ved hej, zaujali ma, ale pochopte, nejde to. Celý sa trasiem. Som zmätený!
- No vážne. Čo sa to s vami deje, pán inžinier? Takýto ste nebývali. Vaša práca... výsledky vaše pracovné... jednoducho katastrofa. A to vám radšej ani nedám fúkať. Rozumieme si?
- Trochu som si vypil. Uznávam všetko. Všetko... V ostatnom čase... akoby sa čosi dialo s týmto...
Nasledovalo neurčité gesto smerom k nábytku kancelárie, k obloku, von, na ulicu.
- Čo navrhujete, pán inžinier?

Všimol si, ako postupne začali miznúť domy, záhrady, napokon celé štvrte. Aha, tu kedysi stával hostinec PRI KRÍŽI, tuto zasa domov dôchodcov a neďaleko neho bytovka, v ktorej predtým žil jeden z vedúcich pracovníkov úradu. Zmizla aj čerpacia stanica a maličká firma DECCON. Za touto firmou mu bolo obzvlášť ľúto, lebo si v nej pôvodne chcel dať opraviť svoje obľúbené kreslo.
O niekoľko dní neskôr sa zabával s priateľmi v pizzerii. Po troch pivách sa vybral na toaletu, a keď sa vrátil, vysvitlo, že pizzeria je preč.
Priateľov odvtedy nestretol.

Pred rokom mu cesta od brány domu po úrad trvala asi pätnásť minút. Bolo krásne leto. Z jazierv na kôre stromov lenivo prúdila miazga; hmyz bzučal, a keď uštipol alergika, alergik umrel. Kocúr sa oblizoval a zároveň pohľadom pozorne skúmal kríky, kde šuchotali vrabce; psie výkaly páchli.
Chodil do práce iba v košeli.
Spriatelil sa s Malúchovou, ktorá dokázala brnkať na gitare a tíško spievať, ohromovala ho tým, že si pamätala dokonca aj anglické texty, nuž a, samozrejme, rozličné melódie. Povedal jej:
- Napísal som pre teba divadelnú hru.
- Fakt?! Úžasné! A o čom?
- Nechaj sa prekvapiť. Zajtra ti ju prinesiem, ale iba ak mi ju schváli Peter... Vieš, on je prísny kritik!
Na druhý deň šiel za Petrom, no Petrov rodinný dom zmizol aj s divadelnou hrou a Petrom.
Opieral sa o stenu v čakárni, pod veľkými hodinami s prasknutým sklom, mysliac na to, ako všetky jeho pokusy stroskotali: možno, že takéto myšlienky sa mu nepáčili, ale iné nemal, iné si ani nevedel predstaviť.

Pokrkvaný lístok sa prudko presúval po studenej dlážke, hnaný prievanom a občasnými kopancami detí.
Pozeral sa na ten stratený alebo odhodený, použitý, bezcenný kúsok papiera a túžil cestovať, stratiť sa kamsi ďaleko, tam, kde je priestor a istota. Nemal ani potuchy, na ktorý vlak nastúpiť.

(Využívajme železničnú stanicu v Nových Zámkoch, kým ešte jestvuje. Už zajtra nám ktosi na otázku, kde je stanica, odvetí, že tu nikdy žiadna nebola.)

Nepočúval rozhovory ľudí. Nechcel vedieť, o čom hovoria tí, ktorí si zrejme nikdy neporadia s večnosťou.

(Záviďme žene-svetobežníčke, ako spoznáva Európu. Vidí lavičky v parížskych parkoch. Trávu v Ríme. Chlapov v Španielsku, na pobreží. Alebo rozšliapnutú plechovku v nočnom Mníchove. Potom aj táto žena zmizne.)

Mal by odísť.
Nuž, objektívne povedané, mal by odísť, Nikomu tu neverí. Napriek tomu neodchádza. Neodchádza, lebo ho nič nepresvedčí o tom, že inde bude svet vo vzťahu k nemu odlišný a že inde bude on iný ku svetu: kontinuita a rovno-rodosť sa odchodom, jednoduchým fyzickým presunom nedajú ohroziť.
Všetko trvá na svojom, i on, toto jediné meradlo všetkého.
Minulý týždeň si na raňajky pripravil praženicu. Ani si nevšimol, ako rýchlo sa dostal z domu do úradu. Keď cestou stretol známych, nestaral sa o nich, radšej sa obzeral po zvyškoch mesta, a keď ho známi pozdravili, odzdravil, otočil hlavu a šiel si po svojom.
Známych nebolo veľa.
Keď dorazil do úradu, neuniklo jeho pozornosti, že po celej budove rozvoniava čerstvá domáca praženica. Údržbár, ktorý si v kuchynke občas to i ono ukuchtil, vyhlásil, že on so záležitosťou nemá nič spoločné, navyše, žiadnu vôňu necíti. Ale, praženica, čo za praženica, povedal.

Priatelka mu oznámila, že keď sa neďávno zastavila v Štúrove, skupina STONEBRIDGE hrala iba pre ňu. Týmto oznámením sa pre neho priateľka definitívne stala cudzou ženou: na druhej strane jej bol v poďstate vďačný za to, že mu niekoľko mesiacov klamala, tak mu totiž umožnila byť aspoň trochu šťastným.

Sedel sám v lístí pod čerešňami. Okolo fičali autá, buď do Tvrďošoviec, alebo do Bratislavy. Vzadu hŕstka druž-stevníkov nakladala na korbu traktora debničky s jablkami.
Na kolene mal papier s ďalšími otázkami zo známej novely s názvom Zmenšujúce sa mesto. Už nebol taký znepokojený. Žily na sluchách sa takmer nehýbali. Opakoval si otázky ako modlitbu: Z čoho, preboha? Som v niečom? Vstúpil som niekam? Žije sa mi zle? Ako by som vyzeral? Už som vstúpil? Aj tým ostatným som v nej? Stretnem sa s tým, alebo sa minieme? Točím sa v kruhu, ako vždy? Kto mi zužuje ulice?
Mizlo mu mesto, ktorého existenciou si nebol celkom istý. (Z ničoho sa stane nič.)

Dnes nešiel do práce.
Nedalo sa. Brána domu bola akoby zaseknutá, darmo ňou mykal, stále do čohosi narážala, azda pred ňu v noci z neznámych príčin umiestnili veľký kváder alebo niečo podobné. Napokon sa mu podarilo aspoň čiastočne ju odchýliť a vyzrieť von: v "normálnej" manipulácii bránou mu prekážali dvere úradu. Brána domu do nich udierala s protivným hrmotom.

ROZUMNÉ TVORY

Dúfam, že neskôr sa všetko vysvetlí. Zatiaľ viem jedno: dotknúť sa toho nedokážem. Nie je jasné, kde sa to začína. A kde sa končím ja? Neistota nie je spôsobená tmou alebo neschopnosťou pohybu - aj keď z vlastnej vôle som sa nepohol, čosi ma vlečie.
Predtým som pracoval v akomsi neveľkom úrade, bol som ženatý, a to ma napĺňalo hrdosťou, lebo aj iní si na tom zakladali a často mi o tom pyšne rozprávali. Počúval som ich a postupne predo mnou vyvstával zmysel života. Často som o tej záležitosti premýšľal a hladkal si pri tom kon-čistú bradu. Bol som nevysoký, svetlovlasý, s chlapskými záľubami, avšak málo temperamentný a dosť chorľavý, no snažil som sa, aby sa žena za mňa nemusela hanbiť. Víkendy sme s ňou a deťmi často trávili v záhrade pri práci, neraz používajúc mechanicky poškodené náradie, ktoré som nedokázal náležité a včas opraviť - nezáležalo mi na tom, a k reparovaniu ma nepopchli ani manželkine nadávky. V tomto svojom zanovitom odpore som videl dôkaz nekompromisnej mužnosti, dokonca nezávislosti. Nad nekvalitným náradím sa celá rodina až komicky hrbila a fučala ako dobytok. Napriek tomu, že sa dobytku na pleciach a chrbtoch perlil pot, cítil sa šťastný a usmieval sa na susedov, pochopiteľne, iba na tých vľavo, s tými napravo bola vykopaná vojnová sekera. Ináč - všade šťastie a pokoj. A susedia aj tak čoskoro zmizli.
Spomienka na obdobie rodinnej harmónie hreje doslova v každej situácii, konštatujem v duchu, nevediac, čo ma vlečie. Hľadám si ruky, plecia, hlavu. Ale nie príliš usilovne. Už som raz taký.
Počas práce sme sa každú chvíľu vystreli, len tak, popre-ťahovať si zmeravené údy, prizrieť sa sivým mrakom, ktoré sa v tom čase skoro stále prevaľovali na oblohe. Ja som popritom zakaždým opáčil, čo sa deje s detvákmi. Väčšinou lapali dych s hrubiznými hadicami na ústach. Hadice boli súčasťou komplikovaného prístroja, respirátora. Takto mohli detské pľúca aspoň niekedy spracúvať relatívne nezávadný vzduch. Deti som ma! rád, Niekedy im šlo roztrhnúť hrude, čo sa tak snažili dýchať. Boli krehké ako sklo. Áno, deti.
Ďaleko za aglomeráciou sa rozprestierali lesy, ale mraky ako napotvoru pokrývali nebo práve tu, nad našimi hlavami. Odsťahovať sa preč bolo síce nemožné, ale situácia sa začala postupne zlepšovať: v meste sa objavili tvory, ktorých telá vylučovali kyslík. Ako to fungovalo - neviem. Hádam vďaka fotosyntéze? Alebo našim zbožným želaniam? Tvory sa naoko bezcieľne motali po uliciach, potkýnajúc sa o mŕtvoly. Neskôr vysvitlo, že sa mŕtvolami ľudí i zdochlinami domácich zvierat živia. Nie, nezabíjajú nikoho, ale odstránia, čo nájdu ležať v rozklade. Požierali telá potme, v noci, či už pri opustených barakoch, alebo v spustošenej budove železničnej stanice, každopádne ukradomky, ako keby sa nazdávali, že tým urážajú náš jemnocit. Lenže my sme už mali hrošiu kožu - v meste, v ktorom niet kedy pochovávať najbližších, je ťažké ostať citlivým, je problematické vôbec hovoriť o citoch, aj keď teraz, ked' ma čosi vlečie, o nich hovorím. Nedotýkam sa toho, čo ma vlečie, alebo vlastne ani neviem, hádam sa dotýkam, lenže ako a čím, čo mám s rukami, nohami, kde sú? Niekde inde? Tam, kde nesiaha ani tušenie? Začalo ma to unášať a ja som v tom okamihu nebol pod sivými mrakmi, tam neboli mraky, ale pripúšťam, že ma to medzičasom mohlo prinavrátiť nazad, že som znovu tam, kde sme nedokonalým náradím obrábali iba suchú pôdu s puklinami ako otvorené rázporky.
Pravda, naša rodina mala šťastie, lebo som bol majetný, významný človek. Pracoval som na úrade a navyše som písal glosy pre časopis, ktorého aktuálne číslo zvyčajne leží na stoličke pred bývalým obchodným domom, zaťažené kusom tehly. Čo vidno vedľa časopisu? Nádobku na mince. Kto chce, vloží do misky drobný peniaz, prečíta si, čo treba, ukradomky sa poobzerá, drobný peniaz si zasa rýchlo zoberie a tichučko sa vráti do ruín supermarketu. Ale niekoľko mincí zato predsa len vždy ostalo aj pre nás, redaktorov. Takto sa šírili moje myšlienky. Žiaľ, nik si ich nevšimol, nepodarilo sa im zmeniť svet. Také písanie je nanič. Aj také myšlienky.
Jedného dňa som manželke navrhol, aby sme vzali deti a nejaký proviant, aby sme to všetko naložili do auta a odfŕčali do lesa na rodinný výlet. Zhíkla a vo veľavravnom geste si priložila dlaň na ústa. Zbláznil si sa, dychčala, deti chceš zmámiť? Pozri, ukázala na okolité rodinné domy, zívajúce prázdnotou, tamtí tiež odišli na výlet, a ako skončili? Namietol som, že sa im v lese zrejme zapáčilo, nuž sa tam zdržali, pokľakol som pred ženou, žena, hovorím, nebuď taká. Mysli na maličkých, vykríkla a ukázala na zohavené potomstvo. Vysvetlila mi, že nemá zmysel riskovať práve teraz, keď konečne prišli tvory, ktoré vylučujú kyslík.
Tvory boli obrovské a hýbali sa pomaly. Ostávala po nich slizká stopa. Vždy keď im odpadla niektorá končatina, plesla o asfalt a čosi z nej vycvrklo. Tvor si potom na miesto dopadu ľahol, v končatine sa trošku pokrbáľal - hora, prevaľujúca sa zboka nabok! - a končatina sa včlenila do mäkkého tela.
Husto pršalo. Sedeli sme v obývačke a počúvali, ako kvapky dorážajú na obločné sklo. Deti sa ma opýtali, prečo sa nemôžeme odsťahovať kamsi ďaleko preč. Takéto otázky, to je dôsledok ich spôsobu myslenia, produkt ich čistého rozumu, nepodrobeného kritike. My sa už takto pýtať nedokážeme. Navyše, nie sme už náchylní predpokladať, že niekto zakaždým odpovie. Raz som to tuším aj podrobne analyzoval v ktorejsi glose. Len pokoj, šarvanci, šepol som a pohladil ich holé, nie príliš tvrdé lebky. Potom sme sa s manželkou dohodli, že sám odídem do lesa, presvedčím sa, ako to tam vyzerá so životnými podmienkami, a zistím, prečo sa obyvatelia domov zo susedstva nevrátili späť. Ak sa svojvoľne ubytovali kdesi tam, asi to niekomu oznámim - tak mi káže úradnícka česť! Len neviem, koho by to ešte zaujímalo. Disciplína upadá s rastúcim počtom mŕtvych a nezvestných. Každopádne sa vo mne ozvala závisť, a opakoval som si popod nos, žijem tu ja, aj vy budete, áno, ako to, že sa niektorí z tohto pekla vyslobodili? Nevedeli, že vyslobodiť sa je holá nemožnosť? Podľa istej duchovnej náuky nevedomosť oslobodzuje. Ale žeby takto nezodpovedne?
Teraz, ked ma čosi vlečie, môžu tie moje úvahy pôsobiť naozaj úsmevne.
Ráno som naštartoval automobil, zaradil sa do voľného prúdu na diaľnici a prudko šliapol na plynový pedál, Za sklami autobusu predo mnou bolo vidno krásne dievča. V duchu som sa na chvíľu ocitol medzi jej stehnami. Tento druh

nevery je obzvlášť jednoduchý, a preto príťažlivý aj pre impotentov. Viezol som sa rozľahlými pláňami, širokou rovinou bez konca. Tu i tam sa mihali stromy, stojace jednotlivo, ale aj v skupinkách. Vietor vial a prinášal zápach tvorov. Pohybovali sa všade naokolo a dvíhal sa mi z nich žalúdok, hoci viem, aké sú praktické a užitočné. Hýbu sa, tieto živé kombajny, posúvajú sa pomaly po krajine, hnedozelené oblaky na zemi, zhluky života. Všade bolo mokro a veľmi chladno. Tvory sa potichu šinuli smerom k mestu. Myslel som na deti a na to, čo asi objavím v lese. Už bol na dohľad. Odbočil som z diaľnice. Na úzkej hradskej pokrytej hnedým, mazľavým blatom som sa tvorom opatrne vyhýbal, napredujúc pomaly, takmer krokom. Zvláštne - dýchalo sa mi výborne! Zápach živočíchov mi zrazu neprekážal, zvieral som volant s neobvyklou silou, prebúdzala sa vo mne mužnosť a zároveň spomienky na detstvo. Karosériu auta pokrylo lístie, padajúce zo zelenej kupoly vysoko nado mnou. Na bokoch sa objavili šmuhy od obtierajúcich sa haluzí. V hustých kríkoch medzi stromami, ani dolu pri lopúchoch sa nič nehýbalo. Predsa však čosi rozdrapilo pneumatiku ľavého predného kolesa a hneď nato som pocítil, že strácam kontrolu nad vozidlom: nachýlilo sa na bok, vklzlo do húštiny a narazilo chladičom do stromu. Vyliezol som z kabíny, držiac sa za hlavu, tvár zakrytá dlaňami, aby ma nezranili tŕne rastlín, kopol som do kolesa a zabohoval. Po bližšom preskúmaní poškodenej pneumatiky sa mi podarilo objaviť kovový hrot, čo sa do nej pred chvíľou zabodol,
Teraz, keď ma čosi unáša nevedno kam, premýšľam o tej záležitosti a vidí sa mi, že ten hrot predsa len nebol kovový. Takéto pochybnosti a úvahy po funuse sú tak či onak neúčelné, aj by som s nimi prestal, ale nejde to, stále akoby som si cítil prsty a v nich onen predmet, a marí sa mi, že bol azda skôr organického pôvodu a skrúcal sa od bezmocnej zlosti, no čert aby sa v tom vyznal, čosi ma vlečie, ťažko sa mi uvažuje, neviem, ešte si hľadám vlastné telo, ale asi to vzdám. Hradská, ktorá ma doviedla až na miesto havárie, sa približne v tých miestach rozvetvovala. Bolo nevyhnutné zvoliť si správny smer, lebo vrátiť sa tou istou cestou pešo nazad sa mi zdalo vylúčené: bol by to pochod, trvajúci niekoľko hodín. Rozhodol som sa preto pokračovať povedzme chodníkom, čo odbočoval doprava, dúfajúc, že sa tadiaľ čoskoro dostanem k nejakému obydliu, ktorého obyvatelia mi poradia a pomôžu.
Moja kondícia nikdy nebola uspokojivá. Po niekoľkých kilometroch som sa zrútil do trávy. Koruny stromov sa roztočili, to bolo príčinou môjho pádu, ak sa nemýlim. Najprv som ostal nehybne ležať. Potom som sa priplazil ku pňu. Nebolo počuť spev vtákov, iba monotónny šum porastu. Čas plynul. Zišla by sa nejaká šikovná úvaha o plynutí času. Namiesto úvahy som zaspal. V spánku sa moje nevládne telo zošuchlo z pňa do trávy, zdola objalo peň ako ženu. Neskôr doň zaťalo nechty, trasúc sa od zimy.
Približne vtedy sa niečo muselo stať. Ležal som na prsti, tá sa zavlnila, rozostúpila sa a zároveň nesmierne zmäkla, klesal som do nej hlbšie a hlbšie: a po nebi, ktoré nevidno, plazia sa konáre ako hady, zo zeme mi trčí už iba tvár, možno ani tá nie, iba oči, oči dolu pri koreňoch, v hnijúcom lístí.
Čiasi ťažká baganča mi stúpila do hrude, vhupla, nebolelo to.
Už je celkom dobrý, povedali.
Štuchli do mňa palicou.
Začul som zvuky mechanizmov. Fučanie chlapov. Ponárali do mňa lopaty. Pod chrbát mi vnikla lyžica bagra. Stroje chrapčali.
Boli sme uprostred usilovnej roboty - áno, cítil som, že patrím k nim, že sa na všetkom podieľam - keď som si po prvý raz uvedomil, že na otázku, kde sa nachádzajú jednotlivé časti môjho tela, by som už nedokázal odpovedať rozumne a bez zbytočných emócií.
Zmáha ma rezignácia, hoci možno neoprávnene, ktovie. Je to také zložité. Ako to prijať? Pomiešali ma s lesom, prostredím, uhnietli z toho čosi obrovské. Som súčasťou monštra. Moje Ja sa takto buď stratilo, alebo znásobilo. Som obrovský, ale, na druhej strane, nie som to predsa výlučne ja, alebo áno? Hlas povedal, už je celkom dobrý, ja som to určite nepovedal, teda ma posudzujú zvonka. Úsilie však odjakživa smerovalo k tomu, aby sme o sebe rozhodovali každý sám, tuším som to raz aj napísal v jednej stručnej glose. Nevyhnutnosť smrti je ďalšia vec. Ale aj tak, zmohutnenie spojené s likvidáciou osobnej samostatnosti by sa vari malo s človekom vopred prerokovať. Ani neviem, čoho sa dotýkam, ak sa čohosi dotýkam, neviem, či ja, neviem čoho - dotýkam sa novej mohutnej bytosti? alebo sa ja, nová mohutná bytosť, dotýkam trávy? Hradskej? Konárov a kríkov?
V predstavách sa mi objavuje všeličo.
Na diaľnici sa preháňajú autá, autobusy, vládne vcelku čulý ruch. Keď sa objavia sivé mraky a prvé budovy mesta, pochopím zmysel zmeny, ktorú mi vnútili. Prečo ich obviňujem? Možno mi nič nevnútili. Možno, keby sa opýtali, neprotestoval by som. Veď sa toho zasa až tak veľa nezmenilo. Existencia naďalej súvisíš dýchaním. Ktovie, čie telo je pod mojím telom. Ktovie, kto je nado mnou, vedľa mňa. Oni to pre koho urobili? Nie, nie, s myslením musím skoncovať. Už netreba vzbudzovať dojem, že sme rozumné tvory.

DEDIČIA

Dodnes sa mu nepodarilo odseknúť si ruku. Tú, čo ho stále bolela, kĺby, šľachy, žily, nervy, všetko jednoducho. Všetko v tej ruke. Lekárka predpísala ketonal a neskôr silnejšie sedatíva. Ale inak len krútila hlavou: Čo to môže byť? Čo za choroba? Alebo kliatba? Ľudom dnes čoraz viac šibe, ani kliatbu už nemožno vylúčiť. Nepriateľov mal pacient dosť. Za jedného z nich považoval napríklad aj pani doktorku. Pani doktorka ho spočiatku trpezlivo posielala od jedného špecialistovi k druhému, ale tí jej ho rozhorčene šikovali naspäť s odkazmi, že vec sa ich odboru netýka, nech skúsi niečo iné, a tak sa po niekoľkých takýchto návratoch uboleného neboráka rozhodla, že ho pošle na elektroliečbu. On odmietol a na lekárku sa vykašľal. Tu by sa príbeh mal skončiť. Lenže bolesti sa stupňovali.
Sekera je zaťatá v kláte za šopou už niekoľko rokov, jeho otec ju zaťal a odvtedy ňou nik ani nepohol. Kto ju z kláta

vyslobodí, bude novým kráľom? No, ešte tak mýty koncipovať o pohybe sekerou, prosím, to vie. Ale normálne konať, usilovať sa o riešenie a odseknúť si ruku - to už je ťažšia vec.
Začal si namýšľať, že problém je metafyzického pôvodu. Kombinovaný s kliatbou, samozrejme. Opäť raz nejaká premena psychických komplikácií na fyzický neduh. Kameň úrazu, myslel si, je niekde v haprujúcich medziľudských kontaktoch. Hoci v minulosti často dúfal v normálne vzťahy a v schopnosť normálne konať, v tomto smere nič neurobil - načo to zdôrazňovať - nič neurobil - bolo by príjemnejšie vyhlásiť, že čosi podnikol, ale nie, nič, iba dúfal, potichu, často opitý, niekedy menej, to keď sa nepotácal, to keď vliezol hocikomu do postele a tam potom zlyhal a dlho-dlho vysvetľoval svoje zlyhanie, väčšinou dokonca zvaľujúc vinu na krutý, nemilosrdný svet. Keď sa vyskytla šanca na normálne vzťahy, hneď ju prepásol, nikdy neváhal, keď šlo o to, prepásť šancu.
Aj teraz. Sedí vo svojej izbe pri písacom stroji a s grimasou utrpenia si drží boľavé rameno, pritom v dome je návšteva, návšteva prenikla do domu, a on takto zahadzuje šancu začať zdravo a úspešne komunikovať, tu vidno, práve tu, na tomto príklade, ako zaobchádza so šancami, vidno, že skutočnosť nezmení, lebo, hľa, toto je príležitosť na pokus o zmenu, stačí iba vstať od písacieho stroja a zapojiť sa do celkom normálnej, obyčajnej diskusie o delení dedičstva, tak, stačilo by vojsť do vedľajšej izby, ale už to vlastne nejde, lebo rodič všetko znemožnil tým, že ho prišiel zavolať, urobil to pekne nahlas, povedal:
- Poď aspoň pozdraviť! Máme hostil Prišli kvôli tomu dedičstvu.
A on sa zmohol len na rozzúrené Nie! nemám čas, lebo čo robím? lebo píšem, píšem tieto riadky, schovávam sa za ne.
Nikam nejdem...
Nikam nejde.
Nechcem ísť nikam!
Nikam nechce ísť.
Mám teraz iné záujmy, myslí si. Presnejšie: nemá žiadne záujmy - tá "žiadnosť" ho drží v nehybnosti.
Prvýkrát po troch mesiacoch môže písať, práve toto potreboval, hnusný nátlak dedičov dychtivých, že teda všetci vo vedľajšej miestnosti rozhutujú, čo je to za človeka, ktorý sa tam skrýva a nejde pozdraviť návštevu... Pravdu povediac, on im šancu na dedičstvo nezávidí, veď si ani neuvedomil, že niekto zomrel, kto vlastne zomrel, pýta sa občas, iba v duchu, nikoho by kvôli tomu neoslovil, to by bola hanba, ale asi šlo o smrť blízkeho príbuzného. Dedičom nič nezávidí. Isto si vravia: kam sme sa to len dostali? do akého príbytku šialenstva? No, nepodsúvať im myšlienky, podsuňme ich jemu. Myslí si: prečo sa objavili v tomto príbytku šialenstva? Odpoved je jednoduchá, urobili to kvôli peniazom, jeho rodič im prekáža v nadobudnutí určitého, priznajme, smiešneho majetku (rodina bola odjakživa taká chudobná, že deti dostávali na Vianoce pod stromček iba slovné hračky), tak prišli rodiča presviedčať, aby čosi podpísal, lež načo to presviedčanie, rodič urobí čo treba aj bez ich úsilia, všetko podpíše, vôbec totiž nie je schopný pochopiť následky. Rodičovi ide iba o to, aby v očiach perspektívnych dedičov vyzeral ako slušný a dobrý človek.
A tu, v izbe, medzi knihami, ide zasa len o rachot písacieho stroja. Aby sa zdalo, že vzniká neodkladný text... že tá práca na texte je neodkladná... že svet neodkladne potrebuje jeho práve sa rodiaci text... Keby ale autorovi textu nazreli ponad plece!
Ráno sa mu zazdalo, že najväčšie bolesti sú preč a že teda nebude potrebné odtínať si ruku, mrzačiť sa. Akoby aj udalosti posledného polroka preboleli, nejaké nepríjemné udalosti, bežné ľudské záležitosti, a teraz je tu nádherná predstava prebolenia, pokoja, spočinutia v bezbolestnom bytí, lenže ktovie, ktovie, azda iba znecitlivel, prečo znecit-livel? a dokedy to potrvá? bezdôvodne znecitlivel, bezdôvodne sa stane znovu citlivým, udalosti sa zasa ozvú, je celkom jedno, aké udalosti, to je jeho špecifické dedičstvo - udalosti, o ktoré nemal záujem - o ktoré sa pričinil maximálne ak svojou neochvejnou nečinnosťou, pasivitou - udalosti a ich večné vnímanie. Doriti - v niektorých okamihoch náhle prestáva vedieť, či sa vôbec niekedy prihodili, či to nie je len príval bludov, následok alebo príznak choroby, lebo funkčnosť zmyslov už tiež chápe ako chorobu... funkčnosť mozgu, orgánov.
A teraz cíti intenzívny strach, ktorý mu zviera žalúdok. Chveje sa, mläntravý na stoličke, schúlený pri stroji, prsty sa mrvia medzi klávesmi, pohľad zo skla, sklo popukané.
Najdôležitejšie je, aby sa ani náhodou s niekým nezoznámil. Z kontaktov sú problémy.
S priateľkou sa zoznámil na akejsi neveľmi významnej literárnej súťaži. Bola to pekná a skúsená žena. Vedela veľa a hlavne rozumne rozprávať, šokujúca vec, veľa a rozumne rozprávať, veľa a rozumne, šokujúca vec, a púšťala sa do tém, ktoré nebývajú predmetom bežného konverzovania pri pohári ku. Pre začiatok sa dohodli, že si budú písať, písať napokon vedel aj on, niežeby vedel písať, ale myslel si, že vie, začali si písať, tak sa o sebe dozvedia viac, prostredníctvom úvah, rodiacich sa kdesi v kúte izby, pri písacom stroji a pri otvorenej knihe od Cortazára. Odbiehajúc od písania denníka, listu inej žene a od ďalšieho článku do podnikového časopisu, tisne do riadkov celú malosť a ubiedenosť svojej mysle a všetok obdiv ku génio pera, k filozofom, ktorí z ničoho narobili závažné problémy, aby vzápätí priznali, že o nič nešlo, a tým problémy vyriešili a zároveň sa vyhli skutočným ťažkostiam, na ktoré im nezvýšil čas ani miesto na stránkach rukopisov. Tisne do riadkov zdanlivo nový životný pocit, ktorý sa kdesi nablízku zdanlivo rodí. Neskôr zalepí obálku, ráno prejde dva kilometre na poštu, kúpi známky a pošle tie riadky žene, ktorá pri ich čítaní už formuluje odpoveď a samozrejme aj nové a nové otázky, ktoré sa pridružujú k tým, čo by mu bola bývala i tak položila. Len či záleží na nejakých odpovediach. Priateľka cestuje v mysli všetkými takmer zabudnutými a teraz znovu navštívenými zákutiami minulého života, aby mohla uchopiť rozmazaný, zle osvetlený obraz bytia, po ktorom neskôr, po rozlepení obálky s jej listom, bude on môcť zľahka skĺznuť prstami a zároveň tak pocítiť mäkkú pokožku osoby, ktorá v tom obraze prežila mladosť a roky najprv len sotva postrehnuteľného, ale postupne silnejúceho zármutku. Mäkká pokožka - prsty sa zaboria - nielen pokožka je mäkká, aj všetko pod ňou, preborí sa až ku kosti, ku kostiam, ale čo vlastne cíti, čo pri tom cíti, vzťah? poznanie? naplnenie? Potom si opäť sadne ku stroju a začne spriadať pavučinu dalších príbehov a rozprávaní, vymyslených či skutočných, hladko plynúcich alebo zajakavo dolámaných.

Počas tejto činnosti sa čoraz viac zamotáva do bolesti, bolesť ho pohlcuje, je ňou náhle presiaknutý celý, padá nižšie a nižšie, dokonca už ani nedokáže odpovedať na listy od priatelky, takto jej ublíži, lebo takto sa k jej pôvodnému zármutku pridá i tento... tento smútok z prerušenia kontaktu.
Vo vedľajšej izbe už fakt dlho trčí návšteva, dokonca sú tam dve deti. O chvíľu to jeho rodič zasa len nevydrží, zasa k nemu vnikne, aspoň zdanlivo kvôli veciam ohľadom dedičstva, vnikne teda a bude sa dožadovať jeho účasti na obcovaní, na rokovaní, no on teraz už naozaj nemôže opustiť kobku. Tamtí za dverami izbietky počúvajú klepot stroja a neustále hrozí, že náhle vstúpia dnu a pohovoria si s ním o finančnej situácii, o práci, o okopávaní záhrady, o svadbe, o chorobách, o úmrtiach v rodine... Kto vlastne umrel? O kom sa rokuje medzi dedičmi? Toto napätie ho inšpiruje, nuž zúrivo píše. Na druhej strane, keby hostia prichádzali častejšie, zvykol by si na nich, už by ho nedesili, nepopchýnalo by ho to k tvorbe, a tak by z nich nebol žiaden úžitok - ibaže by ich pokrájal a narobil si do chladničky zásoby.
Dočerta! V tejto chvíli preskúmal svoj stav a vysvitlo, že už necíti zovretie žalúdka, pominulo, už ani teraz sa návštevníkov nebojí, a keby vstúpili, predložil by im popísané papiere, reku, prepáčte, ale ako vidíte, pracujem, blázon pracuje, vzdychli by si tíško, pre seba.
Bolesť ruky trvá už niekolko týždňov. Jej intenzita sa mení z hodiny na hodinu. Ak ide o kliatbu, jej vplyv nie je konštantný. Asi podľa nálady neznámeho mága.
Keby k ubolenému človeku priložili dlaň schopnú odstrániť bolesť, nebolo by to najhoršie, ani vtedy, keby nesie o dlaň azda ani vtedy nie, keby bolesť ostala, no dlaň by priložili dlaň alebo čosi iné, bolo by to priložené, takto by sa hádam začalo zdať, že bolesť ustupuje, alebo by si človek zvykol na čosi priložené, čosi trvajúce zároveň s bolesťou, boli by to vnemy, medzi ktoré by sa rozdelila pozornost. Pravda optimálna je dlaň a bezbolestnosť. Aká román aká predstava! Už iba láska tu chýba! Dokáže hovoriť o láske predpokladať, že láska jestvuje? Keby nejestvovala, pričom všetko ostatné by jestvovalo, muselo by sa pripustiť že láska je výnimočná.
Teraz ked utišujúce prostriedky nezaberajú, tu, v izbe páchnucej od špinavých a spotených ponožiek, vzniká záznam o bolesti. Bože na nebi - nie bože - nie na nebi - aká len bude zasa nasledovať noc! Nič neustáva - mu to zapíjať, už je plný, plný, preteká, ale zapíjať to musí, bez zapíjania si nevie predstaviť dalšie bytie, prichádza noc, ani spať, ani zapíjať, ani rozmýšľať.., možno ho to zlikviduje.

Pozor! Do izbice vstúpil netvor detského vzrastu, malý dedič, oči má, mimochodom, modré, netvor mlčal, iba ho pozoroval, vlastne ho ani nepozoroval, civel na veľkú čiernu debnu, ktorú k nemu v to ráno vteperili, umiestniac ju tak nevhodne, že sa kvôli nej v izbici nedá ani hnúť, položili ju na dve stoličky postavené oproti sebe, príklop opreli o stenu. Netvor detského vzrastu mal tú drzosť, že iba stál a mlčal a civel, potom dokonca začal debnu omaciavať, slastne sa usmieval, nevšímal si píšuceho, vôbec ho nevidel? píšuci pritom bez prerušenia písal, mysliac si, že s tým malým návštevníkom niečo nie je v poriadku.
Cudzie hlasy z vedľajšej miestnosti doliehajú intenzívne ďalej. Jeden je mužský, Fíha, konečne je v dome chlap! Ale teraz buchli dvere - chlapa už niet - buchli aj dvere na izbici - dieťa zutekalo - teraz nikoho niet?
A ďalej? A ďalej? Kde je rodič? Prečo tu ešte nie je, prečo nebrýzga? Takže už mu nestojí ani za nadávky... Napokon, mohol si to všimnúť už dávnejšie. Rodič napríklad niekedy fyzicky ťažko pracuje, zatiaľ čo on len vysedúva vo foteli alebo sa vyhrieva v odpoludňajších nezdravých lúčoch a číta a nik mu nenaznačí, že by mal priložiť boľavú ruku k dielu. Takže sedí, číta a pozoruje novú mačku. Dochádza k záveru, že to vôbec nie je mačka. Ostatné tri chlpaté živočíchy sa jej vyhýbajú, radšej ani nechodia k miske plnej jedla, hoci, pravda, ani cudzia bytosť tam nechodí, ešte ju nevidel jesť. Zato ju videl hĺbiť si jamku do piesku. Cudne odvrátil zrak, a preto vlastne ani nevie, čo bolo s jamkou ďalej. Bytosť po celý deň vylihuje pod kríkom a bedlivo ho pozoruje. On sedí, číta. Čo keď tá bytosť súvisí s kliatbou? A čo keď ich je viac? Spočiatku vykonali malý invokačný pentagramový rituál. Potom chudákovi vohnali do ruky negatívne pôsobiace elementy. A peklo sa začalo! No, nech on radšej hovorí o šťastí, že mu to nevrazilo rovno do oného! Teraz si v prípade potreby aj na ulici, aj v práci môže držať boľavé rameno, ale ako by si, preboha, držal lososa?!
Sedí, číta, uvažuje. Odišiel by do Štúrova. Čo v Štúrove? Skupina mladých mužov a žien v hoteli? Pijú gin s to-nikom, neskôr pivo, neskôr gin s tonikom, neskôr víno, potom pivo, gin s tonikom? Vonku zatiaľ prudký lejak múti hladinu Dunaja. Mokrá mačka klopí zrak pri móle? Štúrovo? Kolosálne kompromitácie, obrovské výpadky pamäti, zapisovanie vetičiek, absurdít, niekedy takmer až mŕtvolná bledosť. Áno, v ostatnom čase hlavne tá mŕtvolná bledosť.
Necíti sa najlepšie. Akoby tu bolo zamrežované okno, ktorým hľadí na svet. Akoby tu bola pričňa, potuchnutý chlieb, pohár vody, napriek svetlu tma, napriek prípadným činom celková pasivita, nemé vyčkávanie. Vyčkávanie na čosi - aby to čosi zariadili iní - a prídu vôbec? A keby prišli, schová sa pred nimi, ako vždy. Prestáva nad tým uvažovať, trápia ho skôr spomienky. Toto sú privilégiá rozumu?
A to, čo pripomínalo mačku, chvíľu škrabotalo na veku rakvy, potom sa tam skrútilo do klbka a zaspalo.

NA SCÉNE
(KOLÁŽ)

Uprostred stola je dolu dnom položený cylinder. Salónik kráľovnej vyzerá, ako obvykle vyzerajú salóniky kráľovien. Plus diván, stôl, stolička. A je tu osoba, aj meno osoby, označenie. Slovák Štefan. A pásikavý župan. A dálšia osoba, pohlavie osoby. Žena.
Cenganie. Cengáč na dverách. Barokový stôl z mahagónu so zatočenými medenými nohami. To sú už dva stoly. Diván s purpurovou baldachýnovou prikrývkou, ale nie ten prvý diván. To sú už dva divány. Trpezlivo vyšívané perzské

koberce, veľké portréty s ťažkými napätými olejovými odtieňmi a drahocenné zlatisté brokátové závesy. Osoby na hranici prózy. Ale osoby? Mohli by byť hocikde, nie práve v salóniku kráľovnej, nie na hranici prózy.
Júlia:
- Mám sa obliecť?
Slovák sa k nej sklonil a pobozkal ju:
- Jaj. Jaj. Nebudem spievať, neboj sa, to mi len tak... vyšlo z hrdla... Jaj.
Štefan sedí a nechtom zoškrabuje nálepku z pivovej fľaše. Júlia sa oprie o podobločnicu, zahalená len do osušky. Zatým odíde do svojej izby. Zaspí. Štefan zrazu stojí nad ňou, skláňa sa čoraz nižšie, uchopí okraj plátna, ktorým je prikrytá, je to biele plátno, nadvihne ho, prezrie si nahú ženu od hlavy po päty. Koho tu milovať? Jedine tých najslabších. Tí nás nepodrazia. Tí by len chceli, rozhutuje Štefan, pozorujúc Júliu. Potom sa vráti do salónika kráľovnej, hoci by mohol ísť hocikam.
Štefan, ak mená označujú osoby, je opretý o diván. O ten prvý diván. V kúte stojí Štefan a diván. Cengáč cengá pri dverách. No, bez cengáča by to nebolo celkom ono. Štefan je spokojný. Jeho aktivita nevzbudila podozrenie.
Štyri hodiny presedel na rozostlanej posteli, popíjal mar-tini s citrónovou šťavou a čítal Burroughsa - podľa neho sračkový text. Potom si všimol, že vonku už neprší. Posteľ vrzla, postavil sa prudko, izba sa s ním začala krútiť. Oprel sa o stenu. Svet je ku mne až príliš dobrý, pomyslel si. Ak náhodou jestvuje spravodlivosť ako nejaká objektívna vlastnosť bytia, tak potom by sa Štefan nemal mať takto dobre, alebo si toto dobro zaslúžil v časoch, o ktorých nevie, činmi, na ktoré si nespomína, alebo jednoducho nevie správne zhodnotiť kvalitu svojich činov, alebo nevie zhodnotiť kvalitu svojho bytia: Možnože jeho dobro, dobrý pocit, je v skutočnosti - v porovnaní s inými dobrami - obyčajným zlom.
- Neuveriteľné, som celkom triezvy, hoci som celý deň a celú noc pil.
- Skutočne? - zaujímala sa Júlia.
- Ale pred chvíľou som padol a zamdlel.
Prosto padol a zamdlel, zvalil sa na chrbát a zmeravel.
- Čo mlčíš? - pýtala sa, keď sa po uvedenom priznaní odmlčal. Mlčal ďalej. Úbohá žena! Úbohá žena, tá si pri ňom vytrpí. Štefan sa spíja. Šibe Štefanovi?
Barová kapela zahrala čosi pomalé. Tancovali. Opodiaľ sa bili bitkári. Zablysli sa aj čepele. Ktosi sa rozohnal šab-licou.
- Už je neskoro. Som stará, pre seba, aj pre teba.
- Čerta si stará! Chcem s tebou zdieľať osud.
- Prečo?
Štefan podíde k barovému pultu, oprie sa a potom rozpačito stojí. Konca baru vidno obrovskú bachratú nádobu, asi medenú, vedú z nej rúrky, ktoré sa všakovako krútia a rozvetvujú mnohými smermi. Štefan si objedná borovičku a upraví kvety vo váze. Zodvihne šablicu z dlážky, ešte ani netušiac prečo, je tu však čosi ako predurčenie, zvláštna márnivá atmosféra. Opodiaľ stojaci súkmeňovci spievajú. Potom sa začne diskusia. Téma: Samoúčelná samostatnosť. Rozhovory - nezrozumiteľné. Ako zlý dabing. Všetko sa zlieva dovedna. Štefan sa cíti osamelý. Samota je pôsobivá, len čo je pravda. Rozleptala by aj onakvejšieho.
V kúte stojí Štefan. Jung mu kedysi jasne povedal, že prvou vecou je, aby sa sám liečil, hľadal cesty pre seba. Štefanovi zostávalo do konca liečenia ešte desať dní. Rudo padol na zem a kňučal a pľul na Štefana. Sloboda, Malory, Horváth, Foucault: Stopy cudzích zdanlivých identít v každej jednej zdanlivej identite. Za záclonami päť rytierov, pričom štyria z nich majú zlomené väzy. Sú to pán Mador, pán Primus, pán Mordred, pán Galahandin a pán Lance-lot. A ktorý je vlastne ešte zdravý? Nastali ťažkosti.
- Ty žartuješ, ale je to dosť možné, - povedal Štefan. Júlia mlčala, no jej spokojná tvár ju prezrádzala.
- Tak čo ty na to? Chcela by si deti? - vypytoval sa Štefan.
- Nestrácajme čas slovami!
- Nestrácajme čas slovami, - riekol pán Primus.
- Kto ste, rytier, že ma tak mocne držíte?!
Zdvihol štít, rozohnal sa šablicou, mocne sekol a za tým ešte raz a znovu a znovu.
- Z tej tvojej plánovanej svadby asi nič nebude! - Štefan uvažoval, či sa naozaj nepomýlil. Povedal si: Tak toto nie, toto už neprospieva môjmu plánu byť abstinentom.
- Veď som ti povedala, čo ma dnes čaká, - zdôraznila Júlia.
Zasa v salóniku kráľovnej. Veľké portréty s ťažkými napätými olejovými odtieňmi. Za povrchom obrazov sa v hĺbke obsadzujú telá. Za veľkou abstrakciou výmeny sa odohráva dôsledná a konkrétna drezúra užitočných síl. Nie sme ani na stupienkoch, ani na scéne, ani v salóniku kráľovnej, ale v panoptickom stroji, obkľúčení mocenskými účinkami, ktoré sami reprodukujeme, lebo sme jeho kolieskami. Ani na scéne, ani na stupienkoch. Stopy cudzích v každej jednej. A nech sa to odohráva hocikde.
Štefan, nanajvýš zadumaný a skoncentrovaný, zrazu povie:

- Nemôžeme si jednoducho vymyslieť filozofiu úplne nezávisle od tradície, to by už nebola filozofia. Bolo by to, ako keby sme chceli napísať drámu bez postáv, bez dialógov a bez deja. Bez scény.
- Čo nás po nich, nech si každý píše, čo chce. Však papier je na to.
- Keby to nevyšlo, vrátime im vstupné. A okrem toho, nechcel som byť veľmi konkrétny, aby som ich nevyplašil. Všetko to však bola pravda, a práve na tú radi zabúdame.
Ale darmo sa robil silný. Dal sa do behu. V duši krvácal. V každom okamihu života bol pod kontrolou. Zrazu sa zvalil na chrbát a zmeravel. Na druhý deň ráno ho videli zmiznúť v podchode žilinskej železničnej stanice. Júlii sa neskôr

narodilo dievčatko.

TICHÝ KÚT

No a tento cestovateľ! Toľko je isté, že ešte donedávna nebol cestovateľom. Cestovaním pohŕdal: tvrdil, že ten, kto sa zaoberá ľuďmi poctivo, až do hĺbky, ten, kto sa zaoberá do hĺbky aj mestom, v ktorom žije, kto nevníma vonkajší vzhľad budov, nápisy na obchodoch, banky a večne sa meniace kurzové lístky, múzeá, reštaurácie s kovovými a plastovými stoličkami a pochrómovanými barovými pultmi, ale venuje sa výlučne iba štruktúram, výlučne podstate, stavebným kameňom, ba ani nie kameňom, ale štruktúre tých kameňov, kto nahliada do duší živočíchov, ľudí, zvierat - kto ich rovno rozseká na malé krvavé kúsky - ten nemusí cestovať, lebo všade by videl to isté, práve len tie nemenné štruktúry a podstaty, takže kam a načo by cestoval? Načo by chodil inam než do supermarketu, po nejaké tie večičky? Jedlo, zubnú pastu, minerálku? Tento cestovateľ si kupoval večičky a ešte aj všeličo iné si mohol dovoliť, lebo sa hodne dlho a intenzívne venoval písaniu, živil sa písaním, večne publikoval nejaké psychologizujúce romány, až mu napokon kritika odporučila, aby si radšej prečítal nejaké triviálne príručky pozitívneho myslenia, nech sa konečne vylieči zo svojich fóbií! Nech začne robiť príbehovú prózu pre ľudí! Zásah kritiky však prišiel neskoro - medzičasom sa stihol stať svetoznámym autorom, a hlavne, písanie ho vlastne už načisto omrzelo. Ale príručky napriek tomu naozaj poctivo prečítal a o krátky čas, ako sa aj patrí, spovrchnel natoľko, že bol pripravený začať cestovať a obdivovať rozmanitú vonkajškovosť javov, všetky možné nádherné fasády a stavebné slohy a štýly, najrozličnejšie tvary a farby a vône, vzrušujúco sa meniace ľudské tváre, škaredé ksichty i krásne zrkadlá anjelov-hermafroditov v prechodných podobách žien a mužov a detí, ale aj mnohorakú faunu i flóru, slovom, už ho nemiatla podstatnosť podstaty, bol voči nej odolný, vskutku už mohol cestovať celkom ako ostatní cestovatelia, už sa mohol kochať v tom novom, čo sa za takýchto podmienok a predpokladov na cestách dá vidieť, v rámci nápadito poupravovaného a zakaždým inak servírovaného povrchu. Zároveň sa ešte celkom nevzdal a naďalej chcel organizovať svoj ďalší život, nie už svoje ďalšie písanie, ale svoj život, doslova život organizovať tak, aby pripomínal hĺbavú, metaforami sýtenú báseň, rýchlo však zmenil názor aj na poéziu a život napokon nechal plynúť bez usmerňovania, normálne, tak, ako už životy bežne plynú. Ale aby získal voľnosť a majetok, potrebný na cestovanie, vrátil sa predsa len k istej forme písania: poveril tvorbou románov, v ktorých dominuje príbeh, svoj počítač. Ten mu dômyselné rozprávania generoval takmer celkom samostatne, on sám celý proces už len priebežne kontroloval. Iba málokedy sa stávalo, že musel čosi poopraviť, a aj keď občas zasiahol, nikdy nie na úkor už vytvoreného jednoduchého a priamočiareho deja. Všetko šlo takmer samo od seba, podobne ako v ateliéri renesančného maliara usmerňujúceho svojich žiakov.
Výsledkom tejto stratégie bolo niekoľko bestsellerov, popularita, promiskuitný sex a celkom slušná kôpka peňazí. A teraz takýto cestuje? A kam cestuje?
Cestovateľ uvelebený pri okne vagóna pozoroval hmýrenie, hektický pohyb na stanici a uvažoval, čo hľadá v tejto cudzej krajine, medzi cudzími ľudmi, čo ho vôbec hnalo na túto púť, čo, okrem záhadného pnutia a vnútorného nasmerovania, ktoré tají ešte aj pred sebou... Čo teda vlastne hľadá... Azda pokoj? Nuž áno! Povedzme, že áno! Bol predsa populárny a úspešný, jeho meno už čosi znamenalo, jeho tvár bola verejne známa - doma sa mu až príliš často stávalo, že ho ľudia oslovovali na ulici, žiadali ho o autogram či inak obťažovali. Aj v novinách pomerne pravidelne nachádzal zmienky o sebe a o knihách, ktoré napísal, neraz ho pri rozličných príležitostiach aj citovali - niekedy jeho myšlienky aj odporne prekrútili či "vylepšili", ale na to si už zvykol - nuž možno, áno, možno naozaj hľadal pokoj a intimitu, súkromie, nejaké tiché, malebné zákutie kdesi pri biblicky mohutnom, majestátnom mori či dokonca oceáne, kde by mohol meditovať, lebo to sa teraz bohovsky nosí, toto meditovanie, len kam si zapichne voňavú orientálnu tyčinku, do piesku na pláži? Nie, vlezie do jaskyne a vchod zahatá skaliskom, tam bude meditovať!
Uzatvorí sa pred svetom, zmizne, unikne... A vovnútri, v tajnej skrýši, sa potom bude slastne usmievať, inšpirovaný všeobjímajúcim dobrom, bude premýšľať o veciach a mlčať o nich, vyhne sa spoločnosti, lebo tá núti človeka do formulácií obsahov vedomia, núti človeka hľadať primerané výrazy, až sa napokon viac zaoberá problémom formulácie ako samým skúmaním toho, čo v sebe pociťuje - vnútro je totiž pri svojej vnútornej lopote rušené komunikáciou - ó, to dôležité vnútro! - zmuchlaný do seba vnútri, aby nič netrčalo von - tak veru, tak veru, tichý kút v tichej krajine, rozhodol sa cestovateľ, vedel teda aspoň približne, čo potrebuje, uvelebil sa pohodlnejšie, jazda vlakom bola dlhá a únavná, nie však nepríjemná, veď ju skoro celú prečkal v jedálenskom vozni, uprostred luxusu, tlmeného cinkotu príborov či pohárov s perlivým šampanským, vnímajúc citlivým sluchom útržky pošepky vedených rozhovorov.
Vystúpil na malom a úzkom nádraží v tieni zalesnených kopcov, kde medzinárodný rýchlik zastavil vlastne iba núdzovo, kvôli poruche. Tá prišla cestovateľovi náramne vhod. Pocítil vôňu zmiešaných lesov, lístie šumelo tak hlasno a nástojčivo, až to chudáčika krehkého bolestne zraňovalo, ale zároveň sa tomu tešil, tej intenzite zážitku, úžasné lesy a to lístie všade naokolo, zdanlivo to bolo všetko nekonečné a nepreniknuteľné, a on ta vkročil a prenikol tým a pokračoval v ceste cez čarovné údolia.
Uháňal vpred na šesťnohej antilope. Odchytil si ju kdesi na lúke - antilopa predtým unikla pozornosti a ostrej kopijí mýtického lovca, povereného likvidáciou všetkých týchto šesťnohých zvierat priamo Demiurgom, ktorý si po ich stvorení celú vec jednoducho rozmyslel, lebo je taký.
Cestovateľ sa viezol na chudučkom chrbte úbohého živočícha, chrbtica antilopy mu drvila gule, držal sa však statočne, ale potom, po dlhej jazde, zviera znepokojnelo, čudne sa rozochvelo, srsť sa mu zježila, z papule odfrko-vali horúce sliny, niekedy nepríjemne zasahujúc aj cestovateľovu strhanú, rozhorúčenú a cestovateľsky drsnú tvár, nuž sa spoločná púť týchto dvoch zvláštnych tvorov skončila. Kdesi na začiatku rozsiahlejšieho rovinatého úseku medzi kopcami cestovateľ antilopu plesol po zadku, nech si beží, kam chce, a ona zmizla v diaľke práve včas: svojou

nadmierou nožičiek mu už začínala pripomínať hmyz. Chvíľu sa za ňou díval a potom sa dal brodiť cez neveľkú rieku, z ktorej ho nemo sledovali ryby a obojživelníky.
A pokúšal ho diabol. Turistka sa vynorila spoza zákruty horského chodníka, príťažlivá, objektívne povedané, a hneď ako uzrela muža, hoci aj utrmácaného a v zaprášenom odeve, každopádne však muža, ktorému zjavne nechýbala inteligencia a istá ušľachtilosť, príznačná pre aristokratov ducha, odhalila pred ním svoje pružné vnady, a keď to nezabralo, premenila sa na zvodného mladíka. Vliezli spolu do kríkov na brehu rieky. Mladík v istej chvíli označil cestovateľov penis výrazom "fontána lásky", čo cestovateľa nesmierne dojalo. Dojatý potom zaspal. Nadránom mu mladík čosi zapísal do poznámkového bloku, ktorý vylovil z jeho batožiny, a následne zmizol, ostal po ňom iba sírový zápach a nejaké fľaky na tráve. Keď sa cestovateľ prebudil, zamyslel sa a hneď vedel, že sexuálny zážitok mu nič pozitívne nedal, ale to mohol vedieť aj vopred, však? Nuž takto ďalej nie, žiadne ďalšie vylomeniny, upozornil sám seba, utierajúc si úd burinou. To hovädo pritom poznalo veľa takých, čo všetko vedia vopred, malo sa teda od koho poučiť, a poznalo aj takých, ktorí keď sa im nesplnia predpovede, povedia, že vedeli vopred, že sa ich predpovede nesplnia, nuž aj túto vlastnosť chcelo hovädo získať kdesi na cestách, a azda ju získalo práve teraz! Po chvíľke uvažovania vykonal cestovateľ svoje pravidelné duchovné cvičenie s ešte väčšou zbožnosťou a pokorou než kedykoľvek predtým. Hriech, ako vieme, pôsobí na vieru blahodarne.
O dva dni neskôr sedí na terase hotela. V duchu už po nevedno koľký raz konštatuje, že krásou žien sa toto mesto vskutku honosiť nemôže. Ale čo je ho do krásy žien? Po zážitku s mladíkom pod kríkmi nemal náladu na žiadne avantúry. Alebo mal? Jasné, že mal! Prečo by sa bol poučil? Ďalšiu polhodinu vo svojej mužskej, na telesnosť zameranej trivialite hodnotil ženy a nevyvíjal žiadnu ušľachtilejšiu duchovnú činnosť. Od stola mal skvelý výhľad priamo na hlavný bulvár, kde panoval čulý predpoludňajší ruch - absolútne využíval túto príležitosť - káva je výborná, pochválil po nemecky čašníka - čašník sa síce mierne, úctivo predklonil, neprekryl však evidentne sluhovským činom pohŕdanie, asi mal o káve, ktorú hosť pochválil, veľmi presné a nie práve najpozitívnejšie informácie, a azda mal nejaké informácie aj o hosťovi - hosť ďalej sedel, ďalej sa nekontrolovane usmieval a popri tónoch miestnej ľudovej hudby vnímal útržky hlasitých rozhovorov vedených v nezrozumiteľnom jazyku, ktoré k nemu doliehali zo širokej, preľudnenej ulice. Keď sa dostatočne utvrdil v pôvodnom podozrení, že čo sa týka žien, niet sa veľmi v čom kochať - my dodávame, že keby sa ženy pozreli na neho, tiež by nepadali na svoje rozkošné rite - usúdil, že lepšie urobí, keď si prečíta tých niekoľko viet, čo si zapísal do poznámkového bloku predošlého večera, pripravujúc si takto osnovu neskoršej štúdie o nejakej nudnej intelektuálskej publikácii. Zrazu ho z úvah vyrušilo nečakané zahrmenie. Strhla sa prudká búrka - to sa v takomto podnebí stáva často - ľudia na terase ostali pokojne sedieť a cítili, že ich hlivenie v kaviarni je ospravedlnené, že tá búrka dodatočne odobrila ich záhaľku, veď odchádzať spod pevných a solídnych slnečníkov v prudkom lejaku nemá zmysel, premokli by, prudké poryvy vetra by ich oplieskali o múry starobylých stavieb v uliciach mesta, nuž ostanú sedieť, popíjať, naďalej zabíjať čas, ale kam by aj šli? kam by sa náhlili? neostáva nič iné, iba pokračovať v mondénnych diskusiách, presnejšie povedané, v táraní, v smiechu, v rozpustilej zábave. Búrka ich zachránila! Osviežila terasu, tento hotel, celú malú metropolu pokojného statika kdesi v Stredomorí. Búrka možno aj čosi naznačila, ktovie. Toľko je isté, že pri listovaní v poznámkovom bloku cestovateľa upútalo pár slov, poznačených paličkovým písmom - vôbec si nespomínal, že by si ich bol večer zapisoval - aj rukopis sa mu videl akýsi zmenený - azda niesol stopy požitého alkoholu, lebo veď v predošlý večer chľastal, chľastal a babral sa s tými prekliatymi poznámkami - teraz v cudzo pôsobiacich riadkoch rozpoznával názov akéhosi mesta a vyskytovalo sa tam aj meno "Perrenelle".., Perrenelle! Vzácna a tajomná súputnička Nicholasa Flamela! Takže večer pri pití mu nejako zišla na um tá záležitosť.... Áno, o Perrenelle sa nedávno v rámci hľadania podkladov pre akúsi recenziu intenzívne zaujímal, a tak vedel, že Nicholas Flamel, preslávený alchymista a filantrop, vraj v roku 1382 uskutočnil transmutáciu ortute na zlato, a to zlato bolo kvalitnejšie než zlato bežné, lebo bolo jemnejšie a ohybnejšie - napokon, ktovie, či to vôbec bolo zlato a nie nejaká komická zliatina, napríklad zliatina ortute, podvodu, špekulácie a nepatrnej štipky skutočného zlata z roztaveného šperku, ktorý Perrenelle pred transmutáciou sňala zo svojho božského hrdla a nepozorovane vhodila do téglika, každopádne, transmutáciu Flamel dokázal realizovať trikrát za sebou, vždy s pomocou Perrenelle, o ktorej uvádza, že "veci rozumela rovnako dobre" ako on, a žiada sa podotknúť, že "veci" rozumela ešte oveľa lepšie: cestovateľ na základe pozorného štúdia niektorých starých spisov, ktorých originály sú prísne strážené v súkromných zbierkach pomätencov, dospel k záveru, že úspešné transmutácie riadila a realizovala práve ona, a milý Flamel sa vlastne iba prizeral, nanajvýš pôsobil ako poslušný pomocník, zdá sa dokonca, že jeho neskoršie podanie problematiky bolo jedinou jeho osobnou úspešnou transmutáciou, a to trans-mutáciou skutočnosti do formy, ktorá mu vyhovovala, "pre-maľovaním vývesného štítu". Cestovateľ toho o Flamelovi preštudoval dosť, a poznal aj legendu, podľa ktorej dlhé roky po tom, čo dvojica zanechala rôznym charitatívnym ústavom obrovské čiastky, vyparili sa obaja na "akýsi čarovný ostrov, aby žili neobmedzene dlho ďalej". Podľa správy francúzskeho lekára Paula Lucasa sa zasa jeden potulný mních-derviš stretol niekedy v čase medzi rokmi 1699 až 1705 vo východnej Indii s Flamelom a jeho ženou, ale pravda je skôr taká, že nie je známe, kedy zomreli, ani kde je pochovaný Flamel, no Perrenelle, táto zázračná a možno aj nebezpečná femme fatale, je pochovaná v mestečku, ktoré sa nachádza asi stovku kilometrov od metropoly, kde bol cestovateľ už dva dni ubytovaný. Nudil sa v tej metropole? Zasa cestoval. Trmácal sa autobusom naprieč hornatou, kamenistou, nevľúdnou krajinou, celý pokrútený na tvrdom kovovom sedadle. Pustatina ho skľučovala, ešte šťastie, že mal so sebou príručky pozitívneho myslenia, tu i tam si v niektorej z nich zalistoval a hneď sa cítil lepšie, aj sa usmieval ako debil. Mohol si vlastne gratulovať, že do mesta, kam sa vybral navštíviť hrob legendárnej a kedysi takej slávnej ženy, vôbec ešte chodieva nejaký spoj, Keď opúšťal hotel a pri odovzdávaní kľúčov sa opýtal recepčného, ako by sa ta dalo čo najrýchlejšie dostať, recepčný ho od tejto, ako povedal, "zbytočnej" cesty odhováral. Áno, pripustil, kedysi, ešte v minulom storočí, ešte za monarchie, ta chodievalo mnoho turistov, ale dnes? Prečo dnes niekoho zaujíma ten hrob? To už je zabudnutá záležitosť, neďaleko je predsa Grécko, no, turisti sa hrnú skôr na Akropolu, do Delf, alebo

Turecko! Tam majú niekde pochovaného Platóna! Na Platóna sa ešte nezabudlo, na neho by ste sa mali ísť pozrieť, hovoril recepčný, v Turecku či Grécku je to všetko koncentrovanejšie, tie zaujímavosti zo staroveku, ale u nás? Máme tam dolu jeden hrob zabudnutej nejakej ženskej! To má byť lákavé? Na druhej strane, ústupčivo pripustil recepčný, nedávno som počul, že sa tam čosi chystá, čosi sa chystá? zaujímal sa cestovateľ, čo také? no, presne neviem, mrdol plecom recepčný, a zrazu sa zatváril, ako keby o tom nechcel hovoriť, Tváril sa, akoby mu za to, že o tom začal, hrozil akýsi trest. No, vlastne neviem skoro nič o tej veci, pokračoval recepčný opatrne, stíšeným hlasom, ide o nejaké obnovenie tradície alebo čo, no, vraj chcú tie miesta zatraktívniť, lenže ako, o tom som nepočul nič, klamal a pokračoval, v minulosti bolo spojenie odtiaľto, z centra, vynikajúce, ale dnes sa fakt budete môcť tešiť, ak ta vôbec pôjde nejaký autobus. Pritom ešte v dvadsiatych rokoch ta viedla aj železnica, lenže časy sa zmenili, železnica sa už dávno nerentuje, naozaj vám ten výlet neodporúčam, čo z toho budete mať? Len škodu, uzavrel recepčný. Keď sa autobus raz zastavil na parkovisku v malej horskej dedinke, obklopili vozidlo húfy neprívetivých, čudných bytostí, tie bytosti ani nežobrali, ani nijako neútočili, nikoho neobťažovali, len tam tak stáli a mlčky civeli. Pasažierov autobusu zachvátila prapodivná tieseň, prinútili šoféra, aby okamžite pokračoval v jazde, a tak sa úzka hradská ďalej kľukatila nižšie a nižšie, dolu z pustých kopcov, medzi skaliská, do červenkastého horúceho prachu, ktorý víril okolo mohutných pneumatík značky Good Year.
Dorazili k autobusovej stanici, odkiaľ to bol do mestečka už len kúsok. Cestovateľ vystúpil a pokračoval ďalej sám, pešo. Kráčal asi polhodinu a potom už k nemu z pokojného, malebného námestia začali doliehať hlasy ľudí zhovárajúcich sa nekomplikovaným melodickým jazykom, ktorého jednotlivým slovám, čo podmanivo zurčali z hrdiel domorodcov, čoraz lepšie rozumel. Aký to rozdiel v porovnaní s metropolou, ktorú včera opustil: tu, niečo vyše sto kilometrov odtiaľ, takmer chápe jazyk obyvateľov tejto krajiny! Prechádzal sa popri výkladoch plných rozmanitého tovaru, vošiel do obchodu s knihami, ktorého charakteristická vôňa mu pripomenula kníhkupectvá v jeho rodisku, a priam fyzicky pocítil závan nostalgie. Po chvíli začal listovať v kalendári s reprodukciami diel umelcov zo začiatku dvadsiateho storočia: ó, nádhery secesie, ó, rakúski dôstojníci, vzorne upravení, vzpriamení, sebavedomí, s prísnymi fúzikmi a peknými dlhými štíhlymi prstami a ešte aj s pevnými, malými zadkami v tesne obopätých rajtkách, s ligotavými čiernymi čižmami a zakaždým s nejakou krásnou rozpustilou Maďarkou po boku! Na regáloch našiel aj niekoľko výtlačkov prekladu svojho ostatného románu, dokonca v pevnej väzbe, a medzi ďalšími knihami objavil i skvelú Bresovu Le Corbeau Menteur, v ktorej je okrem iného aj zmienka práve o svetom pomaly už zabudnutej Perrenelle. Kúpil si ju a odišiel s ňou do parku na okraji námestia. Namiesto čítania sa však po niekoľkých minútach vzájomného - akože "nenápadného" - pozorovania zoznámil so starcom, ktorý tam trávil popoludnie na jednej z lavičiek, zdalo sa, že iba náhodou, nakoniec si k nemu cestovateľ prisadol a po nemecky sa mu prihovoril.
Starcovo meno v jazyku tamojších ľudí znelo približne ako huhňavo vyslovené "Karmáň". Tento Karmáň sa vedľa cestovateľa zahniezdil, hrčovité starecké prsty si mimovoľne splietol do hrboľatej hrče a v jej podobe hneď aj rozpoznal ohyzdného kraba s malátne sa pohybujúcimi končatinami, povedal o tom cestovateľovi, dlho niečo rozprával, oči mu žiarili jasným svetlom, krab v starcovi zrejme prebudil nejakú spomienku - vynorili sa pestrofarebné obrazy z dávno zabudnutej návštevy akéhosi letoviska kdesi v Tarente, hádam ešte za čias Archytasa, za čias svižnosti a mladosti. Karmáň sa zasníval, zhrbený v parku na lavičke, vďačný svojim dokriveným prstom, predkláňal sa, kolembal sa, aj k operadlu lavičky sa občas priblížil chrbtom, aby sa potom znovu predklonil, cestovateľ vedel, že starec sa nehrbí nejako zámerne, "hrbí sa to v ňom" samo, takto sa jeho podstata postupne preformúva, starec praktizuje pravé starecké sedenie - bez snáh, bez cieľov - zhrbenosť v ňom plynie, plynie cez neho, cez hrbením zhrbenú postavu. Je to lesný mudrc? Neďaleký les, ráno vyupratovaný čatou námezdných robotníkov, vyludzuje lesné zvuky, lesné tóny, nuž, nie je zlá táto odovzdanosť plynutiu, prúdeniam na lavičke v parku, obaja sú teda zrazu odovzdaní.., zhrbení, akoby zhúžvaní, skrútení, akoby... Pred očami majú námestie a chodcov, vidia jasne, čoraz jasnejšie, alebo cítia, že vidia jasne, v tom nie je rozdiel, Karmáň povedal, že si nepamätá, aké to je, vidieť jasne, takto teda potom môže jasne vidieť.
Mám vás celkom rád, prezradil Karmáň cestovateľovi, tak, tak, celkom rád, ste, zdá sa mi, človek, ktorý ešte stále hľadá, hoci... hoci už toho dosiahol v živote dosť... prešiel všeličím... všeličo sa naučil... nie? pokyvkal sám pre seba hlavou, a nato povedal čosi nezrozumiteľné, začal dlho, súvislé a nezrozumiteľne rozprávať, na cestovateľa pozeral ľútostivo, so záhadným súcitom, a cestovateľ uvažoval, podľa akého kľúča sa reč obyvateľov tejto krajiny niekedy mení zo zrozumiteľnej na nezrozumiteľnú, ale mohol sa aj domnievať, že starec hovorí vlastne neustále rovnako, bezo zmeny, a že čosi sa niekedy zlomí, pretvorí, vyrastie na vyššiu úroveň a umocní schopnosť vnímania a chápania v ňom, v cudzincovi, ktorý tu starca počúva a podvedome cíti, že starec stále hovorí práve o jeho osobe, už dlho a dosť zanietene, a hlavne ľútostivo, súcitne, áno, ľútostivo a súcitne, postupne sa z nepochopiteľných zoskupení zvukov, nie nepríjemných či rušivých, len nepochopiteľných, začali znovu vynárať jednotlivé slová i vety.

Karmáň práve hovoril, ako absolútne jednoducho, krásne a hladko sa vyjadruje, nie nejako blúznivo, bolo teda zrejmé, že vie, ako zmysel jeho reči cudzincovi občas uniká, vie, že cudzinec sa nad tým zamýšľa, a vie, že chyba je na cudzincovej strane, alebo ho iba chcel v tejto alternatíve utvrdiť? V skutočnosti možno hovoril nezrozumiteľne tie veci, ktoré síce mali byť povedané, ale ktoré by pocestného zarmútili, a keby im porozumel, mohlo by sa niečo osudne a nenapraviteľné pokaziť. Mám vás rád, zopakoval starec, zdôrazňujúc, že mal rád aj ľudí, čo prichádzali v minulosti v celých húfoch do mestečka, vzdať úctu hrobu Veľkej Inšpirátorky, božskej Perrenelle, ale dnes, dnes už temer nik neprichádza, lebo sú iné časy, horšie časy, na mesto sa zabudlo, ale to sa určite zmení, a aj preto má cestovateľa rád, úplne osobitne ho má rád! Je dobré, že ste prišli, pane, obrátil sa starec k cestovateľovi, toto mesto na vás čakalo, viete - to musíte vedieť - toto nie je zlý kraj, len zabudnutý, svet zabudol, turistické destinácie presmerovali, odklonili, a tak tu všetko ide dolu vodou. Odmlčal sa, potom pokračoval:
- Viem, kto ste, nemyslite si, že neviem. Dobre, že ste prišli. Ak chcete, zavediem vás...

- Zavediete ma? - skočil mu cestovateľ nedočkavo do reči. - Ku hrobu ma to?
- Presne tak, - prisvedčil Karmáň, pomaly sa postavil a vyčkávavo sa k nemu obrátil, Cestovateľ bol pripravený starca nasledovať. Pohli sa od námestia dolu uličkou, na ktorej bolo obchodov iba poriedko, dominovali jej skôr jednoposchodové rodinné domy, už nie najnovšie, postavené tesne jeden vedľa druhého v tôni vysokých palmovitých rastlín. Karmáň mu prezradil, že sem, na posvätné miesta, kde sa nachádza hrob, slnečný svit nikdy nedosiahne, a turistom, ktorí sem v minulosti chodievali, správca hrobky - lebo veď toto je skôr hrobka, aha! - požičiaval lampáše a neskôr, pravda, baterky. Viete, robiť správcu hrobky, šepkal Karmáň - zrazu šepkal tie svoje veľké tajomstvá - robiť správcu, to bola kedysi významná funkcia, aj ja sám som mal tú česť... rozumiete... neskôr ale riaditeľka rozhodla, že funkciu treba zrušiť, kvôli racionalizácii... kvôli zmenám organizačným,., no, keď tí turisti už nechodili, dokončil Karmáň, ale hneď zasa začal a pokračoval, vraj priestor krypty je ožiarený "vnútorným slnkom", podrobnejšie túto záležitosť nevysvetľoval, steny sú pokryté grafickými obrazcami a kdesi za hrobkou je miestnosť, ktorá ukrýva mnoho pokladov, okrem iného aj niektoré nikdy nezverejnené Paracelsove spisy - ďalej sú tam sošky, nápisy, lampy, zrkadlá rôznych veľkostí a miniatúra sveta, ktorá sa vo všetkých svojich častiach ponáša na svet veľký, ale ktorý veľký, či tento náš, alebo iný, to nevedno, zdôraznil šepkajúci starec, ale skôr iný, viete, iný, viete? cestovateľ prikývol, vnútro hrobky má sedem stien a sedem uhlov, každá stena je rozdelená na desať trojuholníkov, slovom, je to veľmi zaujímavá hrobka, prízvukoval Karmáň, ale problém je v tom, že, ako je známe, svet zabudol, svet jednoducho zabudol, svet nechce vedieť, nie iný svet, nie iný, ale tento! páni moji, tento svet zabudol! rečnícky oslovil Karmáň neprítomných alebo neviditeľných pánov, a turisti, tí ľahkovážni a prelietaví a neverní! turisti si našli iné atrakcie, tak-, povediac, atraktívnejšie atrakcie, ale to sa teraz zmení. Len dúfam, zdôraznil starec prísnym tónom a ostro pohliadol na cestovateľa, dúfam, že vás doma nikto nečaká, lebo inak - vyšetrovanie, zdĺhavé vysvetľovačky, zahládzanie stôp! Inak - šarapata, opletačky! Ale ja vlastne viem, upokojil sa starec, že vás nečakajú, naopak, zmiznutie slávneho spisovateľa, prechodne cestovateľa, to bude vďačné sústo pre noviny, a lepšie je, keď sa spisovateľ-cestovateľ nikdy nevráti a dočasné zmiznutie nevysvetlí, lebo to by sa z jeho zmiznutia stala obyčajná banalita, nič extra, avšak bez vysvetlenia - to sa možno ocitne v Almanachu záhad, a Almanach obletí aj Ameriku, a následne, následne vysvitne, že ste pochovaný tu... Nevedno, ako ste zahynuli, ale pochovaný ste tu. To povedia: nevedno, ako zahynul, ale pochovaný je tam. Naše úrady, prirodzene, vynaložia maximálne úsilie na to, aby odhalili príčinu záhadnej smrti... Ale viete, aké sú úrady, žmurkol starec sprisahanecky na cestovateľa, iste aj tam u vás? sú také akési, však že? nuž, nevedno, ako ste zahynuli, ale pochovaný ste tu, vedľa našej slávnej riaditeľky... ehm, vedľa Perrenelle, samozrejme, tu u nás, vedľa Perrenelle, turisti sa pohrnú, takto, ak dovolíte, takto je to viac-menej pripravené. - Pripravené? - opýtal sa vecne cestovateľ.

- Nuž, viac-menej, takto, ak dovolíte, - prisvedčil starec, - takto, dôstojný koniec, garantované pretrvanie po fyzickom zániku, to už môže byť zmyslom života, objaveným, pravda, prineskoro, ale skutočným zmyslom života, však že? Smrťou oživíte mestečko, tu sa to, páni moji, rozprúdi, oslovil Karmáň neprítomných alebo neviditeľných pánov, toľko je isté, že smrť tu bude prejavom vašej dobročinnosti, aj keď, aj keď dobročinnosť by mala byť, pravďaže, dobro-voľná, pripustil starec.
- Pravdaže! - pritakal cestovateľ až príliš horlivo, až príliš prudko, nuž ale, pokrútil starec ľútostivo hlavou, nuž ale keď raz nie je na výber, zašepkal, lenže cestovateľovi nebolo treba nič hovoriť, lebo to, že Karmáň podistým nie je sám, bolo zrejmé z občasných zvukov, tajuplných šelestov, praskania vetvičiek i sipotavých vzdychov, nablízku naozaj vzdychla akási žena, vzdychla úľavou, toľko je isté, že cestovateľ sa ešte raz poriadne zamyslel nad tým, čo vlastne hľadal, čo chcel dosiahnuť, takto všelijako sa zamýšľal, hoci času nebolo priveľa, záležitosť po úvahe prijal s nejasným pocitom uvoľnenia, ako keby z neho bolo spadlo ťažké bremeno, ako keby odvalilo balvan, už nechcel ďalej cestovať, vskutku netrval na cestovaní, a potom, potom vykríkol, bol to naozaj taký len akoby pritlmený výkrik, a potom bol už pokoj, ticho, poľahoba, napokon už len úplné ticho, alebo ktovie, len úplné ticho, alebo ktovie?
My ho máme každopádne z krku.